

SA IMENOM (U IME) ALLAHA MILOSRDNOGA MILOSTIVOGA

KNJIGA BORBE (svetoga rata) I ŽIVOTOPISA

GLAVA

vrijednosti borbe i životopisa (doslovno: načina idenja, hoda, tj. vladanja i ponašanja u životu - siredun - sireun) i (GLAVA) govora Allaha, uzvišen je: "Zaista Allah je sebi kupio (tj. kupuje sebi) od vjernika njihove osobe (ili: njihove duše, tj. živote) i njihova imanja za (cijenu tu) da je za njih raj (pripravljen, jer oni) bore se u putu Allaha pa ubijaju i ubijaju se (tj. i bivaju ubijeni), obećanje na Njega (tj. na Sebe) istinito (uzeo je Allah) u Tori, i Evandjelju (Tevratu i Indžilu) i Kur'anu; a ko je vjerniji za svoju obavezu od Allaha?! Pa veselite se sa vašom prodajom koja je (ta što) ste se obavezali za nju....", do Njegova govora "... i obraduj (obeseli) vjernike."

Rekao je Ibnu Abbas: "El-hududu" je (isto što i) "etta'atu". "El-hududu: granice, "etta'atu": pokornost.

(Prema tome: Elhududu etta'atu znači: Granice znače pokornost. Riječ "hudud" spomenuta je u drugom, odnosno u sljedećem ajetu iza Innellaheštera minel-muminine, i od toga ajeta su u tekstu spomenute samo zadnje tri riječi "i obraduj vjernike", pa se zbog toga tumači ta riječ iako nije u tekstu spomenuta. To je vrlo često u običaju kod Buharije da tako postupa u Sahihu.)

PRIČAO NAM JE Hasen, sin Sabbaha, pričao nam je Muhamed, sin Sabika, pričao nam je Malik, sin Migvela, rekao je: čuo sam Velida, sina Ajzara, (da) je spominjao od Ebu Amra Šejbanije, rekao je: rekao je Abdullah, sin Mes'uda, bio zadovoljan Allah od njega: Pitao sam poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. Rekao sam:

"O poslaniče Allaha! Koji posao je vrijedniji (od ostalih)?" Rekao je: "Molitva na (u) njezino vrijeme." Rekao sam: "Zatim koji?" Rekao je: "Zatim dobročinstvo roditeljima." Rekao sam: "Zatim koji?" Rekao je: "Borba u putu Allaha." Pa sam zašutao (ućutao, tj. prestao sam da tražim dalja obavještenja) od poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, a da sam tražio više (od njega (od toga), zaista bi povećao meni (obavještenja).

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, pričao nam je Jahja, sin Seida, pričao nam je Sufjan, rekao je: pričao mi je Mansur od Mudžahida, od Tavusa, od Ibnu Abbasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Nema iselenja (seobe, emigracije) poslije osvojenja (oslobođenja Meke od idolopoklonika), a ali (tj. nego) je borba i namjera (tj. odluka da se čine dobri poslovi, dobra djela - borba i namjera su ostale, nisu prestale kao što je prestala seoba-hidžra), i kada se tražite u boj (da idete), pa idite u boj (u borbu)."

PRIČAO NAM JE Museded, pričao nam je Halid, pričao nam je Habib, sin Ebu Amreta, od Aiše, kćeri Talhata, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, da je ona rekla:

"O poslaniče Allaha! Pokazuje nam se (tj. Čini nam se, mi mislimo da je) borba najvrijednije djelo, pa zar se nećemo boriti (i mi žene)?" Rekao je: "Za vas (žene) najvrijednija borba je dobročinstveno hodočašće (tj. hodočašće izvršeno pobožno, bez sumnje, laži i prevare)."

PRIČAO NAM JE Ishak, sin Mansura, izvijestio nas je Affan, pričao nam je Hemmam, pričao nam je Muhamed, sin Džuhadeta, rekao je: izvijestio je mene Ebu Hasin da je Zekvan pričao njemu da je Ebu Hurejrete, bio zadovoljan Allah od njega, pričao njemu, rekao je:

Došao je (jedan) čovjek k poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao: "Uputi me na (neki) posao (dobro djelo koje) biva jednako borbi (tj. koje je jednako vrijedno kao i borba)." Rekao je: "Neću naći njega (tj. Ne nalazim ga)." Rekao je: "Da li možeš (ti) - kada izađe borac (u borbu) - da uniđeš (u) tvoju (svoju) bogomolju pa (da) stojiš (u molitvi, tj. da klanjaš neprestano) i (da) se ne umoriš, i (da) postiš, a (da) ne mrsiš (dok se borac ne vrati iz borbe)?" Rekao je: "A ko može to?!" Rekao je Ebu Hurejrete: Zaista konj borca zaista trči (naprijed i natrag izvijajući se prvim nogama dok ga drži) u njegovom užetu (dugačkome čiji jedan kraj borac drži u svojoj ruci), pa se pišu njemu lijepa (tj. dobra djela i zbog toga).

GLAVA:

Najvrijedniji (čovjek od) ljudi je (onaj) vjernik (koji) se bori sa svojom osobom (tj. sobom osobno, lično, fizički) i svojim imanjem u putu Allaha. I (o tom nam jasno govori) Njegov govor, uzvišen je: "O (vi) koji vjerujete! Da li (da) uputim vas na (jednu) trgovinu (koja) spašava vas od bolne kazne? Vjerovaćete (tj. Vjerujte) u Allaha i Njegova poslanika i borićete se (tj. borite se) u putu Allaha sa imanjinama vašim i osobama vašim, to vam je bolje za vas ako znadijaste. Oprostiće vam vaše grijeha i uvesti će vas (u) vrtove (što) teku ispod njih rijeke i (u) lijepe stanove u vrtovima raja (edena), to je veliki spas."

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije, rekao je: pričao mi je Ata', sin Jezida, Lejsija da je Ebu Seid Hudrija, bio zadovoljan Allah od njega, pričao njemu, rekao je: Reklo se:

"O poslaniče Allaha! Koji (čovjek od) ljudi je najvrijedniji (tj. najbolji)?" Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Vjernik (koji) se bori u putu Allaha sa svojom osobom (tj. sobom lično) i svojim imanjem." Rekli su: "Zatim ko?" Rekao je: "Vjernik (koji) je u (kakvoj) dolini (uvali, tjesnacu, klancu) od dolina (nastanjen, osamljen zbog toga da) se čuva (boji) Allaha i ostavlja ljude od njegovog zla (ili: od svoga zla)."

PRIČAO NAM JE Ebuljeman, izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije, rekao je: izvijestio me Seid, sin Musejeba, da je Ebu Hurejrete rekao: čuo sam poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Primjer borca u putu Allaha - a Allah je znaniji (nego iko) o (onome) ko se bori u Njegovu putu - je kao primjer postača klanjača; i zajamčio je Allah borcu u Njegovu putu za (jedno od dvoje: ili) da će uvesti njega (u) raj, ili (da) će vratiti njega zdrava sa nagradom ili plijenom."

GLAVA

molitve (da Uzvišeni Allah obdari) sa borbom i mučeništvom (i to molitve upućene Uzvišenom Allahu) za ljude i žene. A rekao (tj. molio se) je Umer (ovako): "Daj mi (tj. Podari mi, Uzvišeni Bože,) mučeništvo u gradu Tvoga poslanika.

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, od Malika, od Ishaka, sina Abdullaha sina Ebu Talhata, od Enesa, sina Malika, bio zadovoljan Allah od njega, da je on čuo njega (da) govori:

Bio je (običaja) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) uniđe na Umu Haramu, kćer Milahana, (tj. posjećivaše je), pa bi (ona) nahranila njega. A bila je Umu Harama pod Ubadetom, sinom Samita (tj. bila je u braku sa Ubadetom). Pa je unišao na nju (tj. Pa je posjetio nju) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (jednom prilikom) pa je nahranila njega i počela je (da) isšće njegovu glavu (tj. bišće, da pretražuje vaši u kosi njegove glave - jer je ona bila tetka njegova s materinu stranu, a neki vele tetka po mlijeku - dojenju). Pa je zaspao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, zatim se probudio, a on se smiješi. Rekla je: pa sam rekla:

"A šta nasmijava tebe, o poslaniče Allaha?" Rekao je: "Ljudi od moje sljedbe (što) su se izložili na mene (tj. što su mi prikazani kao) ratnici (borci) u putu Allaha, jašu (tj. plove) pučinom ovoga mora (bivši oni) vladarima na prijestoljima, ili kao vladari na prijestoljima" - sumnjao je Ishak (o tom kako je rečeno). Rekla je: Pa sam rekla: "O poslaniče Allaha! Moli Allaha da učini mene od njih." Pa je molio za nju poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, zatim je stavio (tj. spustio) svoju glavu (i zaspao), zatim se probudio, a on se smiješi. Pa sam rekla: "A šta nasmijava tebe, o poslaniče Allaha?" Rekao je: "Ljudi od moje sljedbe (što) su se izložili na mene (tj. prikazani su mi) borcima na putu Allaha", kao što je rekao u prvom (slučaju). Rekla je: Pa sam rekla: "O poslaniče Allaha! Moli Allaha da učini mene od njih." Rekao je: "Ti si od (onih) prvih." Pa je uzjašila (tj. zaplovila) morem u vremenu Muavije, sina Ebu Sufjana, pa se je svalila (oborila) od (tj. sa) svoje jahaće životinje (na koju je bila uzjašila u času) kada je izašla od mora (tj. kada se sa mora iskrcala na kopno), pa je propala (tj. umrla od povreda zadobijenih od pada sa jahaće životinje).

(Dakle, nije joj bilo suđeno da s drugom grupom opet zaplovi morem, i tako se obistinilo predskazivanje Muhameda a.s. njoj: "Ti si od prvih.")

GLAVA

(raznih) stepena boraca u putu Allaha.

Rekne se "hazihi sebili": ovo je moj put; i "haza sebili": ovo je moj put.

(Ovim želi pokazati da riječ "sebilu" put može biti i muškog i ženskog roda, jer "hazihi" je pokazna zamjenica ženskog roda, a "haza" je pokazna zamjenica muškog roda - "hazihi" ova, "haza" ovaj. Buharija mnogo puta želi na ovaj način da pokaže rod imena.)

Rekao je Ebu Abdullah: "Guzzen" borce (borci) njezin jedan (tj. jednina od ove riječi) je "gazin" borac. "Oni su stepeni....": (to znači) Za njih su stepeni (tj. Oni imaju stepene)...

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Saliha, pričao nam je Fulejh od Hilala, sina Alije, od Ata'-a, sina Jesara, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ko je vjerovao (tj. Ko vjeruje) u Allaha i u Njegova poslanika, i klanja (tj. obavlja) molitvu, i posti ramazan, bilo je pravo na Allaha (tj. biva dužnost Allahu) da uvede njega (u) raj, borio se (on) u putu Allaha, ili sjedio u svojoj zemlji koja je (ta što) se rodio u njoj." Pa su rekli: "O poslaniče Allaha! Pa zar nećemo obradovati (obeseliti sa tom vijesti, viješću) ljude?!" Rekao je: "Zaista u raju je stotinu stepeni (tj. činova, dostojanstava što) je pripremio njih Allah za borce u (na) putu Allaha, (razlika) što (je) između dva stepena je kao što (je) razdaljina između neba i zemlje. Pa kada pitate (tj. molite) Allaha, pa pitajte (molite) Ga (da vas uvede u rajski predjel koji

se zove) Firdevs, pa (tj. jer) on je zaista središnji (dio) raja i najviši (dio) raja." Mislim ga (da) je rekao (još i ovo): "I iznad njega je prijestolje Milosrdnoga (Allaha), i iz njega izvire (razlijevaju se) rijeke raja." Rekao je Muhamed, sin Fulejha, od svoga oca (pričajući): "I iznad njega je prijestolje Milosrdnoga."

(Mnogo ima tumačenja o tome šta znači riječ "firdevs": vrt, raj, zelenilo trava, izletišta stanovnika raja, doline po kojima raste bilje raznih vrsta, vrt u kojem se nalazi razno drveće, cvijeće i bilje, brežuljak u raju, vrata raja, raj u kojem je Adem bio prije nego je pogriješio. U daljem tekstu, odnosno prevodu, neće se davati ova objašnjenja uz ovu riječ.)

PRIČAO NAM JE Musa, pričao nam je Džerir, pričao nam je Ebu Redža' od Semureta, rekao je: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Vidio sam noćas (ili: sinoć u snu, tj. usnio sam, sanjao sam) dva čovjeka, došla njih dva (tj. dođoše) meni, pa su se popela njih dva sa mnom (popeli su me na) stablo, pa su njih dva uvela mene (u jednu) kuću, ona je ljepša i vrijednija (od one prve koju sam vidio), nisam vidio nikad ljepše od nje. Rekla su njih dva: "Što se tiče ove kuće, pa kuća mučenika (je to, tj. to je kuća poginulih boraca za vjeru Islam)."

GLAVA

prijepodnevnoga odlaska (hoda, idenja) i popodnevnog odlaska u putu Allaha, i razmak (rastojanje, količina) luka jednoga vas od raja (tj. i o vrijednosti i male površine raja koja iznosi samo koliko rastojanje luka od strijele od tetive do savijenog dijela od luka).

PRIČAO NAM JE Mualla, sin Eseda, pričao nam je Vuhejb, pričao nam je Humejd od Enesa, sina Malika, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Zaista prijepodnevno (jutarnje) odlaženje u putu Allaha ili popodnevno odlaženje bolje je od ovozemnosti (od ovoga svijeta) i (od onoga) što je u njoj (u njemu, u ovome svijetu)."

PRIČAO NAM JE Ibrahim, sin Munzira, pričao nam je Muhamed, sin Fulejha, rekao je: pričao je meni moj otac od Hilala, sina Alije, od Abdurahmana, sina Ebu Amreta, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Zaista razmak luka (od strijele) u raju je bolji od (onoga) što se rađa na njega Sunce i zalazi (tj. bolje je od svega onoga što Sunce obasjava od svoga izlaska do zalaska i od zalaska do izlaska)." I rekao je: "Zaista prijepodnevno odlaženje ili poslijepodnevno odlaženje (u borbu) u putu Allaha je bolje od (onoga) što izlazi na njemu Sunce i zalazi."

PRIČAO NAM JE Kabisate, pričao nam je Sufjan od Ebu Hazima, od Sehla, sina Sa'da, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Popodnevno (poslijepodnevno) odlaženje i prijepodnevno odlaženje u putu Allaha (na Božijem putu) je vrijednije od ovozemnosti i što je u njoj."

(Ovozemnost: život na zemlji, na ovom svijetu sa svim svojim slastima i uživanjima.)

GLAVA

crnookih okatih (okatih: velikih očiju rajskih djevice) i njihova opisa (opisivanja).

Zapanji se u njih (gledajući) pogled (zbog njihove ljepote). Žecrnina oka žestoka bijelina oka (tj. "hurun" znači da je bjelina oka jako bijela, a crnina oka jako crna; "inun" znači osoba sa prostranim, velikim očima).

("Hurun" je množina od "ahveru" i "havrau", a "inun" od "a'jenu" i "ajnau".)

"I sparili smo ih sa crnookim.....", je (tj. to znači) vjenčali smo im (dali smo u brak njima njih).

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Muhameda, pričao nam je Muavijete, sin Amra, pričao nam je Ebu Ishak od Humejda, rekao je: čuo sam Enesa, sina Malika, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Nema od roba (tj. Nema nijednoga roba - a to znači vjernika koji) umre, za njega kod Allaha je dobro (tj. a on ima kod Allaha neko dobro djelo primljeno), (pa da) veseli njega da se vrati k ovozemlju i da je njemu ovozemlje i što je u njemu, osim mučenika (palog, poginulog za vjeru Islam) zbog (toga) što vidi od vrijednosti mučeništva, pa zaista on (je takav da) veseli njega da se vrati k ovozemlju (u ovozemaljski život ponovo) pa (da) se ubije drugi puta (tj. pa da po drugi puta pogine za Islam)." I čuo sam Enesa, sina Malika, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, da je on rekao:

"Zaista popodneвно odlaženje u put Allaha ili prijepodneвно odlaženje je bolje od ovozemnosti i što je u njoj. I zaista razmak luka jednog (od) vas od raja, ili mjesto količine - misli (sa izrazom mjesto količine na) njegov bič (jer se veli da "kidun" znači i bič) - bolji je od ovozemnosti i što je u njoj. I da se (jedna) žena od stanovnika raja natkuči (nadnese, tj. pokaže) k stanovnicima zemlje, zaista bi osvijetlila što je među njima dvoma (tj. između neba i zemlje) i zaista bi napunila njega mirisom, i zaista njezin zavijač (pokrivač, marama) na njezinoj glavi je bolji od ovozemnosti i što je u njoj."

(U daljem tekstu izraz "kabu kavsin" prevodiće se sa: raspon luka. Tako je trebalo i u dosadašnjem tekstu da se taj izraz prevodi, jer "kabun" u izrazu "kabun kavsin" znači po jednim duljina luka, po drugima znači razmak od tetive do luka, a to u oba slučaja znači razmak i rastojanje količine duljine i raspona luka za strijele. Na osnovu toga opravdano je i umjesno da se izraz "kabu kavsin" prevodi sa izrazom raspon luka.)

GLAVA

željenja mučeništva (tj. želiti da pogine za Islam, kao šehid).

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije, izvijestio me Seid, sin Musejbe da je Ebu Hurejrete, bio zadovoljan Allah od njega, rekao: čuo sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Tako mi (Allaha) koji (je taj što) je moja duša u Njegovoj ruci da nije (toga slučaja) da (neki) ljudi od vjernika (su takvi da) neće ugodne biti njihove duše da ostanu ozadi od mene (iza mene, tj. nije im pravo da ne odu sa mnom u borbu i da ostaju kod kuća), a ne nalazim (onoga) što bih natovario njih na njega, ne bih ozadi (iza, ozada) ostao (ni) od (jedne) čete (koja) se bori (ratuje)

u putu Allaha. Tako mi (Allaha) koji je (taj što je) moja duša u Njegovoj ruci zaista bih volio (želio da se ja ubijem (da budem ubijen) u putu Allaha, zatim (da) se oživim (da se ponovo vratim u život), zatim (da) se ubijem, zatim (da) se oživim, zatim (da) se ubijem, zatim (da) se oživim, zatim (da) se ubijem."

PRIČAO NAM JE Jusuf, sin Ja'kuba, Saffar, pričao nam je Ismail, sin Ulejjeta, od Ejjuba, o Humejda, sina Hilala, od Enesa, sina Malika, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Propovjedao je (tj. Držao je prediku, propovjed, govor) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao:

"Uzeo je zastavu Zejd, pa se pogodio (tj. pa je pogoden, pa je poginuo - radilo se o borbi na Muti). Zatim je uzeo nju Džafer, pa se pogodio (pa je pogoden). Zatim je uzeo nju Abdullah, sin Revahata, pa se pogodio (pa je i on pogoden). Zatim je uzeo nju Halid, sin Velida, od (svoje volje) bez zapovjedništva (tj. bez postavljanja za zapovjednika) pa se osvojilo njemu (tj. pa se dala pobjeda njemu nad neprijateljem)." I rekao je (Muhamed a.s.): "Ne veseli nas da su oni kod nas (tj. nije nam žao što su izginuli i što nisu uz nas jer su dobili veliku počast i nagradu od Allaha dž.š. za žrtvovani život za Islam)." Rekao je Ejub: Ili je rekao (Muhamed a.s. ovako): "Ne veseli njih da su oni kod nas." A njegova dva oka suze (dok je to govorio, tj. A Muhamedu a.s. su suze navirale na oči, ili kapale su iz očiju dok je to pričao).

GLAVA

vrijednosti (onoga) ko se svali (tj. padne sa jahaće životinje) u putu Allaha pa je umro, pa on je od njih (tj. pa i on se broji među borce), i (GLAVA) govora Allaha, uzvišen je: "..... i ko izađe iz svoje kuće seleći k Allahu i Njegovu poslaniku, zatim stigne njega smrt, pa već je pala njegova nagrada na Allaha....".

"Veka'a" je (isto što i) "vedžebe" (u ovom tekstu po mišljenju Buharije).

("Veka'a": pasti, a "vedžebe": trebati, biti nužno, morati. Prema tome u ovom slučaju pasti znači biti nužno.)

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, rekao je: pričao mi je Lejs, pričao nam je Jahja od Muhameda, sina Jahja-a sina Habbana, od Enesa, sina Malika, od njegove tetke (po majci) Umu Harame, kćeri Milhana, rekla je:

Zaspao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (jednoga) dana blizu mene, zatim se probudio smiješi se (smiješeći se). Pa sam rekla: "Šta je nasrijalo tebe?" Rekao je: "Ljudi od moje sljedbe (što) su se izložili na mene (tj. što su mi prikazani u snu da) jašu ovim zelenim morem (tj. plove njim) kao vladari na prijestoljima." Rekla je: "Pa moli Allaha da učini mene od njih." Pa je molio za nju. Zatim je zaspao drugi (puta), pa je učinio slično njoj (tj. prvoj izjavi). Pa je rekla slično svome govoru, pa je odgovorio njoj slično njoj (prvoj izjavi svojoj). Pa je rekla: "Moli Allaha da učini mene od njih." Pa je rekao: "Ti si od prvih." Pa je izašla sa svojim mužem Ubadetom,

sinom Samita, ratujući (boreći se u) prvom (pohodu što) su jahali (tj. plovili) muslimani morem sa Muavijom (na čelu). Pa pošto su otišli iz svoga (iz ovoga) rata (svoje ove borbe) vraćajući se (oni), pa odsjeli su (u) Siriji. Pa se približila k njoj (tj. dovedena je blizu k njoj jedna) jahaća životinja zbog (toga da ona) uzjaši nju. Pa je svalila (zbacila) nju, pa je umrla.

GLAVA

(onoga) ko se pogodi nesrećom (neprilikom) ili se udari (ubode, tj. bude udaren kopljem) u putu Allaha (na Allahovom putu).

PRIČAO NAM JE Hafsa, sin Umera, Havdija, pričao nam je Hemam od Ishaka, od Enesa, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Poslao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (neke) ljude iz Sulejmovića k Amirovićima u (količini od) sedamdeset (tj. poslao je sedamdeset ljudi). Pa pošto su doputovali (tj. došli), rekao je njima moj ujak (dajidža):

"Predvodiću vas (ja, tj. Idem ja naprijed), pa ako dadnu sigurnost (bezbjednost) meni dok priopćim njima od poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (dobro će i biti), a ako ne, bićete (u rastojanju) od mene blizu (blizu)." Pa je predvodio (tj. stupio je naprijed), pa su dali sigurnost njemu (na prvi pogled). Pa dok (on tako) priča njima od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, kadli (oni) dadoše znak k (jednom) čovjeku od njih, pa udari kopljem njega, pa probode njega (probode ga). Pa je rekao (moj ujak onako proboden): "Allah je veći (od svega)! Spasio sam se (jer sam mučenik-šehid) tako mi Gospodara Kabe." Zatim su nagnuli na ostatak njegovih drugova pa su poubijali njih (sve) osim (jednoga) hromog čovjeka koji se popeo na brdo. Rekao je Hemmam: Pa mislim ga (da je rekao i još jednoga) drugoga sa njim (sa onim hromim). Pa je izvijestio Džibril - na njega mir (ili: njemu pozdrav)! - Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, da su oni već sreli svoga Gospodara, pa je zadovoljan od njih i zadovoljio je njih (i On je dao njima šta god žele). Pa čitamo (tj. Pa smo neko vrijeme učili kao riječi Kur'ana ovo):

"Da priopće (tj. Priopćite) našem narodu da smo već sreli našega Gospoda, pa je zadovoljan od nas i zadovoljio je nas."

Zatim se dokinulo (ukinulo, derogiralo to) poslije. Pa je molio na njih (tj. proklinjao je ubice koji su ubili tih sedamdeset drugova Muhameda a.s.) četrdeset jutara (tj. Muhamed a.s. je četrdeset dana na jutarnjoj molitvi učio - očitavao kletvu na ubice): na Ri'l, i Zekvan, i Lihjanoviće i Usajjetoviće koji su bili nepokorni Allahu i Njegovom poslaniku, pomilovao ga Allah i spasio.

PRIČAO NAM JE Musa, sin Ismaila, pričao nam je Ebu Avanete od Esveda, sina Kajsja, od Džunduba, sina Sufjana, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, bio u nekom (mjestu od) mjesta mučeništva (tj. u nekom ratu, u nekoj borbi od borbi i ratova što ih je vodio - jer je borba mjesto gdje se postaje mučenik-šehid, pa zato se nekad naziva i izrazom "mešhed" množina "mešahid"), a već je krvario njegov prst, pa je rekao:

"Da li si ti (išta drugo) osim (jedan) prst (koji) si krvario (tj. koji krvariš), i u putu Allaha šta (što) si sreo?!"

GLAVA

(onoga) ko se rani (ko bude ranjen) u putu Allaha (na Allahovom putu), moćan je i veličajan je.

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, izvijestio nas je Malik od Ebuzzinada, od Aaredža, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Tako mi (Allaha) koji (je taj što) je moja duša u Njegovoj ruci neće se raniti (neće biti ranjen ni) jedan (čovjek) u putu Allaha - a Allah je znaniji za (onoga) ko se rani, ko je ranjen u (na) Njegovom putu - (pa da drukčije bude s njim) osim (tako da) će doći (na) sudnjem danu (takav da će) i boja boja krvi, a miris miris mosuša (na njemu biti i osjećati se)."

GLAVA

govora Allaha, uzvišen je: "Reci: Da li iščekujete s nama (da se dogodi išta drugo) osim jedna (od) dvije najljepše (stvari)....".

A rat su kove.

(Misli se na kovu kada je puna vode koju tek iz bunara je izvukao. Hoće da se kaže kako god iz bunara izvadi vode sebi nekad musliman, a nekad nevjernik, tako i u životu i u borbi međusobno tako isto nekad dobiju bitku muslimani, a nekad nevjernici. U oba slučaja muslimani imaju najljepšu stvar, posljedicu: ako pobijede u borbi, to je lijepo: a ako poginu u borbi, to je opet lijepo jer postaju mučenici-šehidi.)

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Bukejra, pričao nam je Lejs, pričao mi je Junus od Ibnu Šihaba, od Ubejdulaha, sina Abdullaha, da je Abdullah, sin Abbasa, izvijestio njega da je Ebu Sufjan izvijestio njega da je Hirakl (Iraklije) rekao njemu:

"Pitao sam te kako je bila vaša borba (vaše ratovanje protiv) njega, pa si tvrdio da je rat kove i promjene (ili: kove i sreće - naizmjenične sreće), pa kao to su (tj. pa tako su prolazili) poslanici, iskušavali su se (stavljani su na iskušenje), zatim biva (bude) njima posljedica (dobra, tj. konačna pobjeda)."

GLAVA

govora Allaha, uzvišen je: "Od vjernika su (i takvi neki) ljudi (da) su bili istiniti (u onome) što su se obavezali Allahu na njega, pa od njih je (neko) ko je izvršio svoje naricanje (tj. umro - jer kad čovjek umre, prestane naricati i plakati), a od njih je (neko) ko iščekuje, a nisu zamijenili (ovi koji iščekuju smrt svoju iskrenost nikakvim) zamjenjivanjem."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Seida, Huzaija, pričao nam je Abdu-Aala od Humejda, rekao je: pitao sam Enesa. Pričao nam je Amr, sin Zurareta, pričao je nama Zijad, rekao je: pričao mi je Humejd Tavid od Enesa, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Bio je odsutan moj stric Enes, sin Nadra, od borbe Bedra (tj. Nije učestvovao u borbi na Bedru), pa je rekao:

"O poslaniče Allaha! Bio sam odsutan od prve borbe (u kojoj) si se borio (protiv) idolopoklonika. Zaista ako Allah zasnjeđoči mene (tj. ako mi dadne da prisustvujem) borbi (protiv) idolopoklonika, zaista će vidjeti svakako Allah šta pravim (tj. šta ću da napravim, da učinim)." Pa pošto je bio dan Uhuda, i otkrili su se muslimani (tj. i kada su počeli da bježe neki muslimani

otkrivajući svoju slabost i kolebljivost), rekao je: "Moj Bože, zaista ja se ispričavam (izvinjavam) k Tebi od (onoga) što prave (tj. što čine) ovi" - misli (tj. misleći na) svoje drugove - i čistim se (tj. odričem se - nevin se iskazujem) k Tebi od (onoga) što prave ovi - misli (misleći s tim na) idolopoklonike. Zatim je stupio naprijed (u borbenu liniju), pa je naišao u susret njemu Sa'd, sin Muaza, pa je rekao: "O Sa'de! Raj tako mi Gospoda Nadra (Nadrova, tj. tako mi moga oca Gospoda - a to će reći: tako mi Gospoda moga oca, koji je stvorio moga oca Nadra) zaista ja nalazim (tj. osjećam) njegov miris (tj. miris raja-dženeta) ispod Uhuda." Rekao je Sa'd: "Pa nisam mogao, o poslanice Allaha, (ono) što je napravio (učinio on u borbi)." Rekao je Enes: Pa smo našli s njim (u nje, tj. na njemu - Enesu, sinu Nadrovom) osamdeset i nekoliko udaraca sa sabljom (mačem), ili uboda sa kopljem ili pogodaka sa strijelicom, i našli smo ga već se ubio (tj. već je ubijen, poginuo je u borbi na Uhudu), i već su izmrcvarili njega idolopoklonici. Pa nije prepoznao njega (ni) jedan (čovjek, tj. niko) osim njegova sestra sa njegovom jagodicom (tj. po njegovoj jagodici ga je ona prepoznala - jagodici na prstu). Rekao je Enes (sin Malika): Bili smo (običaja da) smatramo ili mislimo da je ovaj ajet (odlomak Kur'ana) sišao o njemu i o sličnima njemu: "Od vjernika su (takvi neki) ljudi (da) su bili istiniti (u onome) što su se obavezali Allahu na njega (na to)....", do kraja ajeta (toga odlomka).

(Napominje se da izraz u tom ajetu "fe minhum men kada nahbehu" ima više raznih značenja i tumačenja zbog riječi "nahb". Ta riječ ima mnogo značenja: naricanje, kašalj, teškoća, smrt, rok, vrijeme, velika opasnost, dah, spavanje, potreba, zavjet i tako dalje. Mnogi gornji izraz prevode ovako: "... pa od njih je (neko takav) ko je izvršio svoj zavjet....", tj. ko je umro - jer je smrt kao jedan zavjet koji se mora izvršiti. Kod prevođenja ovoga izraza na početku ove GLAVE uzeto je prvo značenje između navedenih značenja, pa se taj izraz preveo ovako: "... pa od njih je (neko takav) ko je izvršio svoje naricanje....", a to znači ko je umro. Ovo se napominje radi upozorenja da je krajnje značenje ovoga ajeta isto bez obzira kako se je prevela riječ "nahb". Taj izraz u svim slučajevima i po svim tumačenjima znači: pa neki su već umrli, a neki očekuju, a nisu se izmijenili u svojoj odlučnosti. To neka se ima u vidu, jer je ovaj ajet, možda, u prošlom tekstu drukčije preveden, a i u daljem tekstu, možda, da drukčije preveden bude s obzirom na razna značenja riječi "nahb". Nije se moguće uvijek sjetiti koje je od značenja upotrijebljeno u već prošlom tekstu. Važno je da smisao ostaje isti.)

A rekao je (Enes, sin Malika): Zaista njegova sestra (tj. sestra Enesa, sina Nadrovoga) - a ona je (ta što) se naziva Rubejji' - razbila je sjekutić (zub jedne) žene, pa je zapovjedio poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, za odmazdu (tj. da se izvrši odmazda - zub za zub). Pa je rekao Enes (Nadrov sin): "O poslanice Allaha! Tako mi (Allaha) koji je poslao tebe sa istinom neće se razbiti njezin sjekutić (prednji zub njegove sestre)." Pa su se zadovoljili sa otkupom (sa krvarinom), i ostavili su (napustili su rođaci, rodbina one žene) odmazdu. Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zaista od robova Allaha (ima ih) ko (je takav) da se zakune na Allaha (za nešto), zaista bi ispunio zakletvu njemu (Allah, tj. dao bi mu Allah ono na što se zakleo - održao bi mu zakletvu, ispunio bi mu riječ)."

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije. A pričao nam je Ismail, rekao je: pričao mi je moj brat od Sulejmana, mislim ga od Muhameda, sina Ebu Atika, od Ibnu Šihaba, od Haridžeta, sina Zejda, da je Zejd, sin Sabita, bio zadovoljan Allah od njega, rekao:

Prepisivao sam stranice (tj. listove Kur'ana) u zbirke (tj. u uvezane knjige, primjerke Kur'ana), pa sam izgubio (jedan odlomak) ajet iz sure (poglavlja) Ahzab, slušah (više puta) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) čita s njim (tj. da ga uči). Pa nisam našao njega

(taj ajet ni s kim drugim) osim sa Huzejmetom, sinom Sabita, Ensarijom koji (je upravo to lice što) je učinio poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, njegovo svjedočanstvo (svjedočenje da vrijedi kao) svjedočanstvo dvojice ljudi. A on (tj. taj ajet) je Njegov govor:

"Od vjernika su (takvi neki) ljudi (da) su bili istiniti (u onom što) su se obavezali Allahu na njega....".

GLAVA:

Dobro djelo (Dobar posao) je prije borbe (rata potreban).

A rekao je Ebu Derda': Borite se samo sa vašim djelima (tj. Borićete se samo pomiješavši vi borbu sa svojim dobrim djelima). I (u tom smislu je i) Njegov govor, moćan je i veličajan je: "O (vi) koji vjerujete, zašto govorite (ono) što ne činite (ili: što nećete činiti). Veliko je bilo mržnjom kod Allaha (to) da govorite (ono) što ne činite. Zaista Allah voli (one) koji se bore (koji ratuju) u Njegovu putu (u) red (svrstani) kao da su oni zgrada salivena od olova (tj. kompaktna, zbijena, čvrsta zgrada)."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Abdurrahima, pričao nam je Šebabete, sin Sevvara, Fezarija, pričao nam je Israil od Ebu Ishaka, rekao je: čuo sam Bera'a, bio zadovoljan Allah od njega, (da) govori:

Došao je Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, (jedan) čovjek pokriven sa željezom (po glavi i licu djelomično, tj. maskiran željeznom maskom), pa je rekao:

"O poslaniče Allaha! Boriću se (tj. Hoću li se najprije boriti) i primiću Islam (nakon borbe)." Rekao je: "Primi Islam, zatim se bori." Pa je primio Islam, zatim se borio. Pa se ubio (tj. pa je ubijen, poginuo je odmah u toj borbi). Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Radio je malo, a nagradio se (tj. a nagrađen) je mnogo."

GLAVA

(onoga) ko (je taj što) je došla njemu "zalutala" strelica pa je ubila njega.

("Sehmun garbun" je strelica koja dođe odnekud, a ne zna se ko ju je bacio, odapeo - ili se ne zna ni to otkud je došla - ili strelica koja je pogodila onoga koga nije namjeravao da pogodi bacač, odapinjač te bačene strelice. U ovom zadnjem slučaju se ne rekne "sehmun garbun" nego se rekne "sehmu garebin". U daljem tekstu, kao i ovdje što je učinjeno, taj izraz "sehmun garbun" prevodiće se sa izrazom "zalutala strijela" ili zalutala strelica.)

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Abdullaha, pričao nam je Husejn, sin Muhameda, Ebu Ahmed, pričao nam je Šejban od Katadeta, pričao nam je Enes, sin Malika, da je Umu Rubejji', kći Bera'a - a ona je majka Hariseta, sina Surakata - došla Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekla:

"O vjerovijesniče Allaha! Zar nećeš pričati meni od Hariseta (o Harisetu)?" - A bio se ubio (tj. bio je ubijen, poginuo je na) dan Bedra, pogodila je njega zalutala strelica. - "Pa ako je bio u raju (tj. ako je dospio u raj), strpiću se (opet se navode riječi majke Harisetove). A ako je bio (tj.

ako je dospio u nešto drugo) osim toga, trudiću se na njega u plaču (tj. mnogo ću plakati za njim, zbog njega)." Rekao je:

"O majko Hariseta! Zaista ona je (stvar takva da mnogobrojno) vrtova je u raj (u raj (u raj (u raj ima mnogo vrtova), i zaista tvoj sin je pogodio (tj. dospio je u) najviši (rajski vrt zvani) Firdevs."

SA IMENOM (U IME) ALLAHA MILOSRDNOGA MILOSTIVOGA

GLAVA

(onoga) ko se borio zato (da) bude riječ Allaha, ona (da bude) najviša.

PRIČAO NAM JE Sulejman, sin Harba, pričao nam je Šubete od Amra, od Ebu Vaila, od Ebu Musa-a, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Došao je (jedan) čovjek k Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao: "Čovjek se bori radi dobiti (radi ratnoga plijena), i čovjek se bori radi spominjanja (sjećanja u narodu), i čovjek se bori radi (toga da) se vidi njegovo mjesto (tj. stepen u junaštvu). Pa ko je (borac) u putu Allaha?" Rekao je:

"Ko se borio (tj. Ko se bori) zato (radi toga da) bude riječ Allaha, ona (da je) najviša, pa on je (borac) u putu Allaha."

GLAVA

(onoga) ko (bude taj što) su se uprale njegove dvije noge (njegova dva stopala) u putu Allaha, i (GLAVA) govora Allaha, uzvišen je: "Nije bilo za stanovnike Medine i ko je okolo njih od Beduina da se ostave pozadi od poslanika Allaha (tj. da zaostanu za njim)....", do Njegovoga govora: "..... zaista Allah neće upropastiti nagradu dobročinilaca."

PRIČAO NAM JE Ishak, izvijestio nas je Muhamed, sin Mubareka, pričao nam je Jahja, sin Hamzeta, rekao je: pričao mi je Jezid, sin Ebu Merjema, izvijestio nas je Abajete, sin Rifa'ata sina Rafi'a sina Hadidža, rekao je: izvijestio me Ebu Abs - on je Abdurahman, sin Džebra - da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Nisu se uprale dvije noge (jednoga) roba u putu Allaha pa (da) će dotaknuti njega Vatra (tj. Čije se noge upraše u putu Allaha, neće ga dotaknuti vatra pakla, neće unići u pakao-džehennem)."

GLAVA

potiranja (otiranja) praha od (tj. sa tijela) ljudi u putu (Allaha).

PRIČAO NAM JE Ibrahim, sin Musa-a, izvijestio nas je Abdul-Vehhab, pričao nam je Halid od Ikrimeta da je Ibnu Abbas rekao njemu i Aliji, sinu Abdullaha:

"Dođite (tj. Idite) vas dvojica Ebu Seidu, pa slušajte (čujte) vas dvojica od njegova pričanja (nešto)." Pa smo došli njemu, a on i njegov brat su u (jednom) zidu (tj. vrtu koji je pripadao) njima dvojici, napajaju (tj. natapaju) njih dvojica njega (taj vrt). Pa pošto je vidio nas, došao je pa se umotao (zagnuo, ogrnuo po leđima i nogama) i sjeo je, pa je rekao:

"Prenašasmo (Prenosili smo) cigle Bogomolje, ciglu po ciglu (tj. svaki je nosio po jednu ciglu), a bio je Ammar (taj koji) prenosi dvije cigle po dvije cigle (tj. a Ammar je prenosio po dvije cigle). Pa je prošao pokraj njega Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, i potrao (otrao, tj. uklonio) je od (sa) njegove glave prah i rekao je: "Jao Ammaru! Ubiće ga nasilnička četa (grupa koja će činiti nasilje, nepravdu). Ammar će pozivati njih k Allahu, a (oni) će pozivati njega k Vatri."

(Ili: "Ammar poziva njih k Allahu, a (oni) pozivaju njega k Vatri.")

GLAVA

kupanja poslije rata i praha.

PRIČAO NAM JE Muhamed, izvijestio nas je Abdete od Hišama, sina Urveta, od njegova oca, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pošto se vratio (iz borbe na) dan Handeka, i stavio (tj. i ostavio) oružje i okupao se - pa je došao (tj. Muhamed a.s. je poslije toga imao priliku i slučaj da je došao) njemu Džibril (arhandel Gavriilo), a već je omotao (tj. obavio) njegovu glavu prah, pa je rekao:

"Ostavio si oružje?! Pa tako mi Allaha (ja) nisam ostavio njega (još)." Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Pa gdje (treba ići)?" Rekao je: "Eto ovdje!" I dao je znak ka (židovskom plemenu) Kurejzatovićima. Rekla je: Pa je izašao k njima poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio.

GLAVA

vrijednosti govora Allaha, uzvišen je: "I ne misli nipošto (za one) koji su se ubili (tj. koji su ubijeni, poginuli) u putu Allaha (da su oni) mrtvi - (ne), nego su živi kod svoga Gospoda opskrbljuju se. Veseleći se (oni) sa (onim) što je dao njima Allah od svoje dobrote, i raduju (razveseljavaju) se sa (onima, tj. zbog onih) koji se (još) nisu priključili sa njima (tj. njima, a što su na ovom svijetu ostali) od pozadi njih (tj. iza njih još se boreći tako) da nema straha na njih i niti se oni žaloste. Raduju se sa blagodati od Allaha i dobrotom, i da Allah neće uništiti (upropastiti) nagradu vjernika."

PRIČAO NAM JE Ismail, sin Abdullaha, rekao je: pričao mi je Malik od Ishaka, sina Abdullaha sina Ebu Talhata, od Enesa, sina Malika, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Molio je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, na (one, tj. proklinjao je one) koji su poubijali drugove Bi'ri Meune (Bi'ru Meunete je ime jednoga mjesta, drugovi Biri Meune su muslimani koji su tude poubijani na prevaru - na njihove ubice je Muhamed a.s. izricao prokletstvo) trideset jutara (a naročito na ova plemena): na Ri'l, i Zekvan, i Usajjet (koja) su pogriješila (tj. bila nepokorna) Allahu i Njegovom poslaniku.

(Ubice su bile iz tih plemena.)

Rekao je Enes: Spustio (tj. objavio) se o (onima) koji su se poubijali (koji su poubijani) u (mjestu) Bi'ru Meunetu Kur'an (tj. odlomak Kur'ana se objavio o njima, i ona je takav bio da) smo čitali (učili) njega, zatim se ukinuo (dokinuo taj ajet-odlomak) poslije (a glasio je ovako): "Priopćite (Saopštite) našem narodu da smo već sreli našega Gospoda, pa je bio zadovoljan (tj. pa je zadovoljan) od nas (tj. s nama) i zadovoljni smo od Njega (tj. i mi smo zadovoljni s Njim)."

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, pričao nam je Sufjan od Amra, čuo je Džabira, sina Abudllaha bio zadovoljan Allah od njih dvojice, (da) govori:

Uzeli su zajuttrak (tj. Doručkovali su neki) ljudi vino (na) dan Uhuda, zatim su se ubili (tj. zatim su ubijeni, poginuli su kao) mučenici (šehidi).

(Vino tada još nije bilo zabranjeno muslimanima.)

Pa se reklo Sufjanu (sinu Ujejneta, jednom od pripovjedača ovoga hadisa, da li se u pričanju ovoga hadisa nalaze i ove riječi): od kraja toga dana (tj. Neki ljudi su na dan borbe na Uhudu pili, doručkovali vina izjutra, a na kraju toga dana su ubijeni, poginuli kao šehidi-mučenici). Rekao je (Sufjan): Nije ovo u njemu (tj. Nisu ove riječi u hadisu).

(Po jednoj verziji koja će doći kasnije u Buharijinom Sahihu ipak je Sufjan jednom naveo i ove riječi u pričanju ovoga hadisa koje ovdje poriče.)

GLAVA

hlada (sjene) anđela nad mučenikom (šehidom-poginulim za Islam).

PRIČAO NAM JE Sadekate, sin Fadla, rekao je: izvijestio nas je Ibnu Ujejneta, rekao je: čuo sam Muhameda, sina Munkedira (Munkedirovoga), da je on čuo Džabira (da) govori:

Došlo se sa mojim ocem (tj. Doveden je moj otac, odnosno donešen je moj otac mrtav) k Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, a već se mrcvarilo s njim (tj. a već je bio izmrcvaren - odsječen mu je bio nos i uši), i stavio se pred njega. Pa sam otišao (da) otkrijem od (tj. sa) njegovog lica (pokrivač) pa je zabranio meni moj narod (to). Pa je čuo (Muhamed a.s.) glas vikačice (ženske koja viče, vrišti, plače). Pa se reklo:

"Kći Amra, ili sestra Amra (je to što viče, plače)." Pa je rekao: "Zašto plače? Ili: "Ne plači! Nprestano anđeli zasjenjuju njega (tj. prave hlad njemu) sa svojim krilima." Rekao sam Sadekatu (to kaže Buharija da je pitao svoga učitelja Sadekata): "Da li je u njemu (hadisu rečeno i ovo) "do (časa kada) se je podignuo"." Rekao je: "Možda je rekao (u pričanju Džabir) njega (taj dodatak)."

(To jest: Možda je Džabir rekao kako je Muhamed a.s. izjavio da su anđeli pravili hlad njegovom ubijenom ocu sve do časa kada je podignut njegov otac sa onoga mjesta na kojem je poginuo u borbi. Podcrtani tekst je to o čemu je pitao Buharija učitelja Sadekata sa riječima: E fihi hatta rufi'a: Da li je u njemu "dok se je podignuo".)

GLAVA

željenja (poginuloga) borca da se povrati k ovozemnosti.

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Beššara, pričao nam je Gunder, pričao nam je Šubete, rekao je: čuo sam Katadeta, rekao je: čuo sam Enesa, sina Malika, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Nije (ni) jedan (Neće biti ni jedan čovjek koji) će unići (ući u) raj (takav da) voli (želi) da se vrati k ovozemnosti i (makar da bi bilo) njemu što je na zemlji od stvari (svake, tj. makar bila svaka stvar, sve što postoji na zemlji - njegova, njegovo), osim mučenika (šehida koji će biti takav da) će željeti da se povrati k ovozemnosti, pa se ubije (tj. pa da bude ubijen) deset puta zbog (onoga) što vidi od počasti (koja se daje u raju mučeniku-šehidu)."

GLAVA:

Raj je pod sjajnim sabljama (mačevima).

A rekao je Mugirete, sin Šubeta: Izvijestio nas je naš Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, od poslanstva našega Gospoda: "Ko se ubije (tj. Ko bude ubijen) od nas, postaće k raju (tj. dospjeće u raj)." A rekao je Umer Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio: "Zar nije (tako da) su naši ubijeni u raj (u raju), a njihovi ubijeni u Vatru (u Vatri)?" Rekao je: "Da."

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Muhameda, pričao nam je Muavijete, sin Amra, pričao nam je Ebu Ishak od Musa-a, sina Ukbeta, od Salima Ebu Nadra, slobodnjaka Umera, sina Ubejdulaha - a bio je pisar - rekao je:

Pisao je k meni Abdullah, sin Ebu Evfa-a, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"I znajte da je raj pod sjenama sabalja (sablji, mačeva." Slijedio je njega (Muaviju) Uveysija od Ibnu Ebuzzinada, od Musa-a, sina Ukbeta.

GLAVA

(onoga) ko je tražio dijete za borbu (zbog borbe).

A rekao je Lejs: pričao mi je Dža'fer, sin Rebiata, od Abdurahmana, sina Hurmuza, rekao je: čuo sam Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, od poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je: rekao je Sulejman, sin Davuda (Salamon, sin Davida) - na njih dvojicu mir! -: "Zaista ću ophoditi svakako noćas (večeras) na stotinu žena, ili devedeset i devet, svaka (od) njih doći će sa konjanikom (dovešće, tj. rodiće konjanika - muško dijete koje) će se boriti u putu Allaha." Pa je rekao njemu njegov drug: "Reci: Ako je htio Allah (tj. Ako to htjedne - dadne - Allah)!" Pa nije rekao: "Ako je htio Allah (Ako Bog da)!" Pa nije ponijela (zanijela, tj. nije ostala trudna, noseća) od njih osim jedna žena (i to i ona) je došla sa polovinom čovjeka (tj. a i ona je rodila kržljivo dijete). "Tako mi (Allaha) koji (je taj što) je duša Muhameda u Njegovoj ruci da je rekao: "Ako htjedne Allah!, zaista bi se borili u putu Allaha (kao) konjanici svi (oni)."

GLAVA

junaštva u ratu i straha.

PRIČAO NAM JE Ahmed, sin Abdulmelika sina Vakida, pričao nam je Hammad, sin Zejda, od Sabita, od Enesa, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Bio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, najljepši (od svih) ljudi, i najhrabriji (od svih) ljudi i najdarežljiviji (od svih) ljudi (tj. najljepši, najhrabriji i najdarežljiviji čovjek). I zaista već su se preplašili (uplašili) stanovnici Medine (jednom prilikom), pa je bio Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, prestigao ih na (jednom) konju (u izviđanju onoga predjela odakle je navodno prijetila opasnost, tj. otišao je daleko pred njima), i rekao je:

"Našli smo ga (konja kao) more."

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije, rekao je: izvijestio je mene Umer, sin Muhameda sina Džubejra sina Mut'ima, da je Muhamed, sin Džubejra, rekao: izvijestio je mene Džubejr, sin Mut'ima, da je on (bio i u ovakvom jednom slučaju) dok on ide sa poslanikom Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, i sa njim ljudi (za vrijeme) njegovog vraćanja od Hunejna, pa su se (najednom) objesili (za) njega (za Muhameda a.s.) ljudi pitaju ga (tj. mole ga, moleći ga da im dodijeli nešto od ratnoga plijena tako) dok su prinuždili (tj. dok nisu pritjesnili) njega k (jednom) trnu, pa je ugrabio (trn, tj. zakačio je) njegov ogrtač. Pa je zastao (tj. Pa se zaustavio) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao:

"Dajte mi moj ogrtač! Da je bilo meni (tj. u mene) broj ovoga trnja marve (krupne stoke), zaista bih razdjelio njega među vas. Zatim nećete naći mene škrtu, a ni lažova, a ni strašljivicu."

GLAVA

(onoga) što se utječe od straha (tj. GLAVA objašnjenja o tom da se treba Uzvišenom Allahu utjecati, tražiti zaštite od straha, kukavičluka, strašljivosti).

PRIČAO NAM JE Musa, sin Ismaila, pričao nam je Ebu Avanete, pričao nam je Abdulmelik, sin Umejra, rekao je: čuo sam Amra, sina Mejmuna, Evdiju, rekao je:

Bio je Sa'd (običaja da) poučava svoje sinove ove riječi kao što poučava učitelj dječake pismu (pismenosti) i govori (tj. govoreći):

Zaista poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, utjecaše se od njih ozadi molitve: "Moj Bože, zaista ja se utječem Tebi od straha, i utječem se Tebi (od toga) da se vratim k najnižem (najlošijem stepenu) života (tj. djetinjastom životu usljed velike staračke iznemoglosti), i utječem se Tebi od iskušenja ovozemnosti, i utječem se Tebi od kazne groba (u grobu)." Pa sam pričao za njega (za ovo) Mus'abu, pa je potvrdio njega.

PRIČAO NAM JE Museded, pričao nam je Mu'temir, rekao je: čuo sam svoga oca, rekao je: čuo sam Enesa, sina Malika, bio zadovoljan Allah od njega:

Bio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (običaja da) govori:

"Moj Bože! Zaista ja se utječem Tebi od nemoći, i lijenosti, i straha, i starosti, i utječem se Tebi od iskušenja života i smrti (umiranja) i utječem se Tebi od kazne groba."

(Utjecati se, ili uticati se znači tražiti zaštite od nekoga protiv nekoga ili nečega. "Euzu bike" doslovno znači: Utječem se s Tobom, ili u Tebe, ali se taj izraz dosad prevodio, a tako će se i dalje prevoditi, sa izrazom: utječem se Tebi.)

GLAVA

(onoga) ko je pričao za svoja prisustvovanja (ili: za svoja mjesta prisustvovanja, tj. za svoja sudjelovanja) u ratu.

Rekao je njega (to) Ebu Usman od Sa'da.

PRIČAO NAM JE Kutejbete, sin Seida, pričao je nama Hatim od Muhameda, sina Jusufa, od Saiba, sina Jezida, rekao je:

Družio sam se (sa) Talhatom, sinom Ubejdulaha, i Sa'dom i Mikdadom, sinom Esveda, i Abdurahmanom, sinom Avfa, bio zadovoljan Allah od njih, pa nisam čuo (ni) jednoga od njih (da) priča od poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, osim (jedino što) sam zaista ja čuo Talhata (da) priča od dana Uhuda (tj. o danu Uhuda - o borbi na Uhudu).

GLAVA

potrebnosti (dužnosti, nužnosti) odlaženja u boj (u borbu, u rat), i šta je potrebno od borbe (tj. i koliko je potrebno od borbe), i namjere i (GLAVA) Njegovoga govora: "Idite u boj laki i teški (bivši vi), i borite se sa vašim imanjima i vašim osobama u putu Allaha, to vam je dobro (ili: bolje) za vas ako znadijaste. Da je bila bliza roba ili umjereni put, zaista bi (oni) slijedili tebe, ali je bila daleka na njih poteškoća (da idu na Tebuk), a zaklinjaće se sa Allahom....", odlomak (ajet taj vidi), i Njegovoga govora: "O (vi) koji vjerujete, šta je vama, kada se je reklo vama: Idite u boj u putu Allaha! - napravili ste se teški (padnuvši vi) k zemlji?! Da li ste bili zadovoljili (tj. Da li ste zadovoljni) sa ovozemnim životom od (tj. u zamjenu, umjesto) drugoga (tj. onosvjetskoga, zagrobnoga života)....", do Njegovoga govora: "... na svaku stvar moćan." Spominje se od Ibnu Abbasa: "Idite u boj grupama...." (da to znači u) četama rastavljajući se. Rekne se (Veli se) jedan (tj. jednina, singular od riječi) "subatin" (da) je "subetun". (Subetun-subatun: skupina, grupa.)

PRIČAO NAM JE Amr, sin Alije, pričao nam je Jahja, pričao nam je Sufjan, rekao je: pričao mi je Mansur od Mudžahida, od Tavusa, od Ibnu Abbasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, rekao (na) dan Pobjede (tj. na dan oslobođenja Meke od idolopoklonika - u daljem tekstu dan Pobjede - sa velikim slovom u riječi pobjeda misleći se na taj slučaj):

"Nema seobe (emigracije) poslije Pobjede, a ali je borba i namjera (ostala), i kada se tražite u boj da idete, pa idite u boj."

GLAVA

nevjernika (koji) ubije muslimana, zatim primi Islam, pa se učini ispravnim (ili: pa čini, postupa ispravno u životu po islamskim propisima) i ubije se (tj. i najzad bude i sam ubijen u borbi za Islam).

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, izvijestio nas je Malik od Ebu Zinada, od Aaredža, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Smiješi se Allah k dvojici ljudi (koji su takvi da) ubije jedan (od) njih dvojice drugoga (pa) će unići njih dva (njih obadva u) raj. Bori se ovaj u putu Allaha, pa se ubije (pa bude ubijen). Zatim se povrati Allah na ubicu (tj. Zatim primi pokajanje Allah kojim se pokajao ubica) pa se nađe mučenikom (tj. pogine za Islam i ubica nakon svoga pokajanja)."

PRIČAO NAM JE Humejdija, pričao nam je Sufjan, pričao nam je Zuhrija, rekao je: izvijestio me je Anbesete, sin Seida, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Došao sam poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, a on je u Hajberu poslije što su sebi osvojili (muslimani) njega (Hajber), pa sam rekao: "O poslaniče Allaha! Daj dio za mene (tj. meni u plijenu od Hajbera)!" Pa je rekao neki (od) sinova Seida, sina Asa: "Ne daj dijela za njega (njemu), o poslaniče Allaha!" Pa je rekao Ebu Hurejrete: "Ovo je ubica Ibnu Kavkala (Ibnu Kavkalov)." Pa je rekao sin Seida, sina Asa: "Vaj (Oh) čuda za glodara (kunića, ili pacova, tj. Čudim se glodaru)! Spustio se na nas (tj. Sišao, došao nam je) od Kadumu Da'na (Kadumu Da'a je ime brda u rodnom kraju Ebu Hurejreta - da) kori na me (tj. mene za) ubistvo (jednoga) muslimana čovjeka (što) je počastio njega Allah na moje dvije ruke (tj. preko mene), a nije ponizio mene na njegove dvije ruke (preko njega)." Pa neću znati (tj. Pa ne znam da li) je dao dio njemu ili nije dao dio (Ebu Hurejretu Muhamed a.s.). Rekao je Sufjan: A pričao je meni njega Seidija od svoga djeda, od Ebu Hurejreta. Rekao je Ebu Abdullah: Seidija - on je Amr, sin Jahja-a sina Seida sina Amra sina Seida sina Asa.

(Riječ u tekstu hadisa "vebrun" prevedena je sa izrazom glodar. Da li se radi o nekom pustinjском pacovu, ili o sivom ili bijelom pripitomljenom zecu - kuniću, nisam mogao ustanoviti na osnovu onih riječnika što sam ih imao pri ruci. Radi se o životinji, zvijeri koja živi u brdima, a obikne se i okolo kuća da živi. Veličine je mačke, nema repa, ili joj je rep vrlo kratak, lugaste boje, a neki kažu bijele boje. Niska i omalovažena je ta zvijer, pa je zato sa njezinim imenom i nazvan Ebu Hurejrete da bi ga se ponizilo.)

GLAVA

(onoga) ko je sebi odabrao (izabrao) rat (borbu) na (nad) post.

PRIČAO NAM JE Adem, pričao nam je Šubete, pričao nam je Sabit Bunanija, rekao sam: čuo sam Enesa, sina Malika, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Bio je Ebu Talhate (običaja da) neće postiti (tj. da ne posti - ne postaše) na vremenu Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, zbog rata (borbe). Pa pošto se uzeo (tj. pošto je umro) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, nisam vidio njega mrsećega (tj. da mrsi - da ne posti nikad) osim (na) dan mršenja ili žrtve (tj. osim na bajramske dane).

GLAVA:

Mučeništvo (Šehida) je sedam (vrsta smrti) osim ubijanja (pogibije za Islam u ratu).

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, izvijestio nas je Malik od Sumejja, od Ebu Saliha, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Mučenici su (Šehida ima) pet (vrsta umrlih): umrli od kuge, i umrli od stomaka, i utopljenik, i drug ruševine (tj. koji je umro na taj način što se na njega što, nešto srušilo pa ga je to ubilo, ili se on srušio i pao pa umro) i mučenik u putu Allaha."

PRIČAO NAM JE Bišr, sin Muhameda, izvijestio nas je Abdullah, izvijestio nas je Asim od Hafse, kćeri Sirina, od Enesa, sina Malika, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Kuga je mučeništvo za svakoga muslimana."

(Dakle svaki musliman je šehid koji umre od kuge.)

GLAVA

govora Allaha, uzvišen je: "Neće biti jednaki sjedioci od vjernika, osim prinuđenih, i borci u putu Allaha sa svojim imanjima i svojim osobama, odlikovao je Allah borce sa svojim imanjima i svojim osobama nad sjedioce (kod kuće, tj. nad one koji neće da idu u borbu - odlikovao je Allah borce jedan) stepen, a svakom je obećao Allah najljepšu (nagradu, tj. raj), a odlikovao je Allah borce na sjedioce.....", do Njegovog govora ".... opraštač (veliki i) milostiv."

PRIČAO NAM JE Ebul-Velid, pričao nam je Šubete od Ebu Ishaka, rekao je: čuo sam Bera-a, bio zadovoljan Allah od njega, (da) govori:

Pošto je sišlo "Neće biti jednaki sjedioci od vjernika....", pozvao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, Zejda. Pa je došao sa plećkom (tj. donio je kost od plećke), pa je napisao nju (ovu objavu, ovaj ajet). I potužio se Ibnu Umi Mektum (na) svoju sljepoću, pa je sišlo: "Neće biti jednaki sjedioci od vjernika, osim prinuđenih (oštećenih u zdravlju i slično tome - pa tako prinuđenih da sjede kod kuće).....".

PRIČAO NAM JE Abdulaziz, sin Abdullaha, pričao nam je Ibrahim, sin Sa'da, Zuhrija, rekao je: pričao mi je Salih, sin Kejsana, od Ibnu Šihaba, od Sehla, sina Sa'da, Saidije da je on rekao:

Vidio sam Mervana, sina Hakema, sjedeći (tj. gdje sjedi) u Bogomolji, pa sam prema (njemu) okrenuo (pošao) dok sam sjeo (najzad) uz njegovu stranu (tj. do njega). Pa je izvijestio nas da je Zejd, sin Sabita, izvijestio njega da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, diktirao na njega (tj. njemu): "Neće biti jednaki sjedioci od vjernika i borci u putu Allaha....". Rekao je: Pa

je došao njemu Ibnu Umi Mektum, a on (Muhamed a.s.) diktira nju (ovu objavu, ovaj ajet) na mene (meni), pa je rekao (Ibnu Umi Mektum):

"O poslaniče Allaha! Da mogu borbu (voditi), zaista bih se borio." A bio je (on jedan) slijep čovjek. Pa je spustio Allah, uzvišen je, na svoga poslanika, pomilovao ga Allah i spasio, a njegovo stegno je na mome stegnu, pa je bilo teško na mene (tj. meni stegno Muhameda a.s. toliko) čak (da) sam se pobjojao da će se smrviti moje stegno, zatim se dalo da ode (da prestane to teško stanje) od njega, pa je spustio (tj. objavio) Allah, moćan je i veličajan je: "..., osim prinuđenih (da sjede)..."

GLAVA

strpljenja (strpljivosti, izdržljivosti) kod borbe (kod ratovanja).

PRIČAO JE NAMA Abdullah, sin Muhameda, pričao nam je Muavijete, sin Amra, pričao nam je Ebu Ishak od Musa-a, sina Ukbeta, od Salima Ebu Nadra da je Abdullah, sin Ebu Evfa-a, pisao, pa sam čitao njega da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Kada ste sreli (tj. Kada sretnete) njih (tj. neprijatelje u ratu), pa strpite se."

GLAVA

podstrekavanje na borbu (na rat) i govora Allaha, uzvišen je: "..... podstrekavaj vjernike na borbu (rat)....".

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Muhameda, pričao nam je Muavijete, sin Amra, pričao nam je Ebu Ishak od Humejda, rekao je: čuo sam Enesa, bio zadovoljan Allah od njega, (da) govori:

Izašao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, k rovu (opkopu okolo Medine koji je iskopan za vrijeme Muhameda a.s. - u daljem tekstu taj će se rov nazivati arapskim nazivom i pisaće se sa velikim slovom da se označi da se radi o tom rovu - Handeku, ili Hendeku: kako se to malo iskrivljeno kaže u Bosni), pa kadli Izbjeglice i Pomagači kopaju (iskopavaju Hendek) u (jednom) hladnom jutru. Pa nije bilo za njih (tj. nisu oni imali nikakvih) robova (da) rade to za njih. Pa pošto je vidio (ono) što je s njima truda (zamorenosti) i gladi, rekao je:

"Moj Bože! Zaista život je život zadnjeg (tj. budućeg, zagrobnog svijeta), pa oprosti Pomagačima i Izbjeglicama." Pa su rekli odgovarajući mu:

"Mi smo (oni) koji su se prisegnuli Muhamedu
Na borbu dok ostajemo (trajemo), vječno."

GLAVA

kopanja Hendeka.

PRIČAO NAM JE Ebu Ma'mer, pričao nam je Abdulvaris, pričao nam je Abdul-Aziz od Enesa, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Počele su Izbjeglice i Pomagači (da) kopaju Hendek okolo (oko) Medine, i (da) prenose prah (tj. zemlju) na svojim leđima i (da) govore:

"Mi smo (oni) koji su se prisegnuli Muhamedu - Na Islam dok smo ostali (tj. dok ostajemo, trajemo, živimo), vječno." A Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, odgovara njima:

"Moj Bože! Zaista ono nema dobra osim dobro zadnjeg (zagrobnog svijeta i života) - Pa blagoslovi (daj blagoslov) u Pomagače i Izbjeglice."

PRIČAO NAM JE Ebul-Velid, pričao nam je Šubete od Ebu Ishaka, rekao je: čuo sam Bera-a, bio zadovoljan Allah od njega, (da) govori:

Bio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (običaj da i on) prenosi (tj. Muhamed a.s. prenosaše, prenosio je zemlju) i govori (i govoraše):

"Da nije Tebe (Uzvišeni Bože-Allahu), ne bi se mi naputili."

PRIČAO NAM JE Hafs, sin Umera, pričao nam je Šubete od Ebu Ishaka, od Bera-a, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Vidio sam poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (na) dan saveznika (protiv muslimana da on) prenosi prah (tj. zemlju), i već je sakrio prah bjelinu njegova stomaka, a on govori:

"Da nije Tebe, ne bi se mi naputili, i ne bi milodarili, i ne bi klanjali (obavljali molitvu), pa spusti spokojstvo na nas, i učvrsti noge ako se sretnemo (sukobimo s neprijateljem). Zaista (oni su ti) koji su već učinili nasilje na (tj. nad) nama. Kada su htjeli iskušenje (bezvjerstvo da opet prihvatimo), nismo htjeli."

GLAVA

(onoga) ko (je takav da) je zadržao (spriječio) njega izgovor (isprika) od rata (borbe).

PRIČAO NAM JE Ahmed, sin Junusa, pričao nam je Zuhejr, pričao nam je Humejd da je Enes pričao njima, rekao je:

Vratili smo se iz rata (borbe) Tebuka sa Vjerovijesnikom, pomilovao ga Allah i spasio.

PRIČAO NAM JE Sulejman, sin Harba, pričao nam je Hammad, on je sin Zejda, od Humejda, od Enesa, bio zadovoljan Allah od njega, da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, bio u (jednoj, nekoj) vojnoj (ratu, borbi), pa je rekao:

"Zaista (neki) ljudi u Medini iza nas (što su ostali, takvi su da) nismo se zaputili (nijednom) uzbrdicom, a ni dolinom (a da je stanje drukčije) osim (takvo da) su i oni sa nama u njemu (u tom putovanju premda ne putuju s nama). Zadržao je njih izgovor (opravdana isprika, pa su zato udruženi s nama u nagradi)." A rekao je Musa: pričao nam je Hammad od Humejda, od Musa-a, sina Enesa, od njegovoga oca: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio.

Rekao je Ebu Abdullah: Prvi je zdraviji (vjerodostojniji, tj. prvi sened - lanac pripovjedača u kojem se ne spominje Musa, sin Enesa, ispravniji je).

GLAVA

vrijednosti (dobrote, vrline) posta (postenja) u putu Allaha.

PRIČAO NAM JE Ishak, sin Nasra, pričao nam je Abdurrezzak, izvijestio je nas Ibnu Džurejdž, rekao je: izvijestio je mene Jahja, sin Seida, i Suhejl, sin Ebu Saliha, da su njih dva čula (obojica) Nu'mana, sina Ebu Ajaša, od Ebu Seida Hudrije, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: čuo sam poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Ko je postio (tj. Ko posti jedan) dan u putu Allaha, udaljio je (tj. udaljiće) Allah njegovo lice od Vatre sedemdeset jeseni (tj. sedamdeset godina, razdaljine koja je tolika da se može putovanjem preći za sedamdeset godina)."

GLAVA

vrijednosti troška (utroška, izdatka) u put Allaha (na Božijem putu).

PRIČAO NAM JE Sa'd, sin Hafsa.

PRIČAO NAM JE Šejban od Jahja-a, od Ebu Selemeta da je on čuo Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Ko je utrošio (tj. Ko utroši kakva bilo) dva para (nečega) u put Allaha (tj. za rat i borbu za Islam), pozivaće ga rizničari (blagajnici, čuvari) raja, svaki rizničara vrata (tj. rizničari svakih rajskih vrata): "O omsica (O ti), ovamo!" Rekao je Ebu Bekr: "O poslaniče Allaha! Taj (je onaj) koji je (takav da) nema propasti (nema štete) na njega." Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "Zaista ja zaista se nadam da ćeš biti od njih (i ti)."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Sinana, pričao nam je Fulejh, pričao nam je Hilal od Ata-a, sina Jesara, od Ebu Seida Hudrije, bio zadovoljan Allah od njega, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, ustao na govornicu, pa je rekao:

"Plašim se na (tj. za) vas poslije mene samo (od onoga, zbog onoga) što će se otvoriti na vas (tj. vama) od blagoslova zemlje (tj. od porasta materijalnih dobara, bogatstva)." Zatim je spomenuo sjaj (ljepotu) ovozemnosti. Pa je počeo sa jednim (od) njih dvoje i predvostručio sa drugim (tj. počeo je sa blagoslovima i dodao je sjaj, ljepotu na drugo mjesto). Pa je ustao (jedan) čovjek pa je rekao:

"O poslaniče Allaha! A zar dolazi dobro sa zlim (tj. zar dobro može donijeti zlo, zar dobro donosi nevaljaštinu, zlo)?" Pa je šutio od njega Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio. Rekli smo: "Objavljuje se k njemu (Dolazi mu, silazi mu obajva)." A šutjeli su (i) ljudi kao da su na njihovim glavama ptice (pa se boje da ih ne uplaše ako progovore). Zatim je zaista on potrao od (sa) svoga lica znoj, pa je rekao:

"Gdje je pitač (zapitkivač, onaj koji je postavio pitanje od) maločas? A zar je dobro ono (to)?" Tri puta (je rekao to pitanje pa je onda nastavio objašnjenje o tom). "Zaista dobro neće doći osim sa dobrom (tj. Zaista dobro donosi samo dobro, dobrotu). A zaista ono kad god je dao da

iznikne (rastinje) potok (u tom rastinju je ono) što ubija nadimanjem (napuhivanjem stomaka), ili pogodi (takvom poteškoćom da je blizu, blizu smrti životinja) kad god je jela, osim jedačice zelenila (samo)."

(To jest: Svaka životinja kada jede zelenu bilinu okolo, oko potoka može da se nadme i ugine, ili da skoro ugine, ako nije uobičajila jesti to rastinje, osim one životinje koja jede stalno to rastinje, ali na ovaj način kako slijedi.)

"Čak kada su se napunila njezina dva boka, okrenula se prema suncu, pa je izlitala (tj. izbacila je izmet u rijetkom stanju) i mokrila je, zatim je uživala (tj. jela i pasla opet). I zaista ovaj imetak je zelen (tj. lijep i) sladak, i divan je (on) drug muslimanu za (onoga) ko je uzeo njega sa njegovim (svojim) pravom, pa je učinio (utrošio) njega u put Allaha, i siročadi i siromahe. A ko nije uzeo njega sa njegovim pravom (bespravno), pa on je kao jedač koji se neće zasititi, i biće na njega (protiv njega) svjedok (na) sudnjem danu."

(Primjer onoga koji stiče imanje, a ne troši ga u dobrotvorne svrhe - je kao primjer životinje koja jede lijepo zeleno rastinje, a ne izbacuje ga iz sebe poslije prekuhavanja u svom stomaku pa usljed toga ugine ili skoro bude blizu, blizu smrti. A

ovaj imetak je lijep i sladak kao što je i životinjama lijepa i ukusna mlada zelena trava. Oboje je opasno ako se zadržava na jednom mjestu dulje vijeme, dulje vremena ili duže vrijeme.)

GLAVA

vrijednosti (onoga) ko je opremio (spremio ratnim potrebama, potrepštinama jednoga) ratnika (vojnika, borca) ili je zastupio njega sa dobrim (postupkom u odnosu na potrebe njegove, borčeve, ratnikove porodice).

PRIČAO JE NAMA Ebu Ma'mer, pričao nam je Abdulvaris, pričao je nama Husejn, pričao mi je Jahja, rekao je: pričao mi je Ebu Selemete, pričao mi je Busr, sin Seida, rekao je: pričao mi je Zejd, sin Halida, bio zadovoljan Allah od njega, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Ko opremi ratnika u putu Allaha, pa već se borio (tj. pa već je i sam ratnik, već i on sam s tim ratuje). A ko zastupi ratnika u putu Allaha sa dobrim, pa već se borio (pa već se bori i sam)."

PRIČAO NAM JE Musa, sin Ismaila, pričao nam je Hemmam od Ishaka, sina Abdullaha, od Enesa, bio zadovoljan Allah od njega, da Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, nije bio (običaja da) ulazi (tj. ne ulazaše, nije ulazio ni u jednu) kuću u Medini osim kuće Umu Sulejme, osim na svoje supruge (žene, tj. izuzimajući posjećivanje svojih žena - nije ni u čiju kuću ili sobu ulazio osim kuće i sobe Umu Sulejme). Pa se reklo njemu (upitan je o tom) pa je rekao:

"Zaista ja milujem nju (tj. imam samilosti, milosti prema njoj zbog toga što) se ubio (tj. što je ubijen, poginuo je) njezin brat sa mnom (tj. pokoravajući se mojoj zapovjedi odlaskom u Bi'ru Meunete)."

GLAVA

balzamiranja kod rata (borbe).

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Abdulvehaba, pričao nam je Halid, sin Harisa, pričao nam je Ibnu Avn od Musa-a, sina Enesa, rekao je, a spomenuo je dan Jemame, rekao je:

Došao je Enes Sabitu, sinu Kajsa, a već je otkrio (odjeću) od svoja dva stegna i on se balzamira (ili: a on stavlja miris koji se stavlja na tijelo mrtvaca), pa je rekao:

"O moj striče (amidža)! Šta je zadržalo tebe da ne dođeš (u borbu, u okršaj)?" Rekao je: "Sada (dolazim, tj. Sad ću doći), o bratiću." I počeo je (da) se balzamira - misli se (na upotrebu mirisa, da se miriše) od balzama. Zatim je došao pa je sjeo. Pa je spomenuo u pričanju (razgovoru Enes Sabitu jedno) otkrivanje od ljudi (u borbi, tj. neku vrstu poraza). Pa je rekao (Sabit, sin Kajsa): "Eto ovako od naših lica (tj. razmaknite se, napravite mi mjesta da prođem do borbene linije tako) da se međusobno udaramo (sa) narodom (tj. sa neprijateljem). Ne činjasmo ovako (doslovno: Nije ovako da smo bili da činimo) sa poslanikom Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. Loše je (ono) što ste uobičajili vašim vršnjacima."

(Tj. U vrijeme Muhammeda a.s. nije se prvi bojni red otkrivao - razbijao - pa tim neku vrstu poraza trpio, nego je nepokolebljiv bio u borbenosti. Loš običaj uvodite i poučavate svoje vršnjake - običaj razbijanja. Ova zadnja rečenica se tumači na razne načine koje nećemo navoditi. Veli se po jednoj verziji, prema komentaru Ajnije, da je poslije ovih riječi Sabit, sin Kajsa stupio u borbenu liniju i borio se dok nije poginuo u toj borbi - borbi na Jemami protiv pristaša Musejlime Kezzaba.)

Predao je njega (tj. pričao je ovaj hadis) Hammad od Sabita, od Enesa.

GLAVA

vrijednosti izviđača (vojnog špijuna).

PRIČAO NAM JE Ebu Nuajm, pričao nam je Sufjan od Muhameda, sina Munkedira, od Džabira, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ko će doći meni sa viješću naroda (tj. Ko će mi donijeti vijest o neprijatelju)?" Danom (tj. To je rekao na dan) Saveznika. Rekao je Zubejr: "Ja." Zatim je rekao: "Ko će doći meni sa viješću naroda?" Rekao je Zubejr: "Ja." Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zaista za svakoga vjerovijesnika je (jedan) iskrenik (tj. Zaista svaki vjerovijesnik je imao jednog iskrenoga sljedbenika, pomagača), a moj iskrenik (iskreni pristalica, sljedbenik, pomagač) je Zubejr."

(U daljem tekstu riječ "Havarijjun" prevodiće se sa izrazom pomoćnik.)

GLAVA:

Da li će se poslati izviđač (jedan), sam on?

PRIČAO NAM JE Sadekate, izvijestio nas je Ibnu Ujejneta, pričao nam je Ibnul-Munkedir da je on čuo Džabira, sina Abdullaha, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

Pozivao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, ljude (u izviđanje). Rekao je Sadekate: Mislim ga (da je to bilo na) dan Hendeka. Pa se odazvao Zubejr. Zatim je pozivao ljude, pa se odazvao Zubejr. Zatim je pozivao ljude, pa se odazvao Zubejr. Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zaista za svakoga vjerovijesnika je (bio, postojao jedan) pomoćnik, a zaista moj pomoćnik je Zubejr, sin Avvama."

GLAVA

putovanja dvojice (dvije osobe, dviju osoba).

PRIČAO NAM JE Ahmed, sin Junusa, pričao nam je Ebu Šihab od Halida Hazza-a, od Ebu Kilabeta, od Malika, sina Huvejrisa, rekao je:

Otišao (tj. Pošao, krenuo) sam od (iz boravljenja) kod Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao nama - ja i (jedan) drug moj (bili smo zajedno, tj. rekao je meni i mom drugu):

"Pozivajte vas dvojica (na molitvu, tj. proučite ezan), i uspostavite (molitvu, tj. klanjajte) vas dvojica, i neka predvodi vas dvojicu (u molitvi, tj. neka bude imam) stariji (od) vas dvojice."

GLAVA:

Konjaništvo (tj. Konji su takve životinje da) je svezano u njihove kike (perčine, tj. kosu koja se spušta na čelo konja) dobro do sudnjeg dana.

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Meslemeta, pričao nam je Malik od Nafi'a, od Abdullaha, sina Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Konjaništvo (Konji su takvi da) je u njihovim kikama dobro do sudnjeg dana."

PRIČAO NAM JE Hafs, sin Umera, pričao nam je Šubete od Husajna i Ibnu Ebu Sefera, od Ša'bije, od Urveta, sina Dža'da, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Konji (Konjaništvo) su (takve životinje da) je svezano u njihove kike (perčine, tj. kose koje su se spustile nad čelo - za njih je svezano) dobro do sudnjega dana." Rekao je Sulejman od Šubeta, od Urveta, sina Ebu Dža'da. Slijedio je njega (Sulejmana) Museded od Hušejma, od Husajna, od Ša'bije, od Urveta, sina Ebu Dža'da.

PRIČAO NAM JE Museded, pričao nam je Jahja, sin Seida, od Šubeta, od Ebu Tejjaha, od Enesa, sina Malika, rekao je: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Blagoslov je u kikama konja."

GLAVA:

Borba je prolazač (tj. trajuća, ima se voditi) sa dobročiniteljem i griješnikom (pokvarenjakom zapovjednikom, pokvarenim zapovjednikom, tj. pod rukovodstvom i dobra i pokvarena vođe) zbog govora Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio: "Konji su (takvi da) je svezano u njihove kike dobro do sudnjega dana."

PRIČAO NAM JE Ebu Nuajm, pričao nam je Zekerija od Amira, pričao nam je Urvete Barikija da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Konji su (takvi da) je svezano u njihove kike dobro do sudnjega dana: nagrada i (ratni) plijen."

GLAVA

(onoga) ko je sebi zadržao konja (tj. ko je imao konja koji je namjenjen samo za potrebe rata u putu Allaha-na Božijem putu) zbog Njegovoga govora, uzvišen je: "... i od užeta (konopca) konja....".

PRIČAO NAM JE Alija, sin Hafsa, pričao nam je Ibnul-Mubarek, izvijestio nas je Talhate, sin Ebu Seida, rekao je: čuo sam Seida Makburiju (da) priča da je on čuo Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, (da) govori: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ko sebi zadrži konja u put Allaha vjerovanjem u Allaha i potvrđivanjem u Njegovo obećanje, pa zaista njegova sitost (sitost konja), i njegova napojenost, i njegova fuškija (izmet) i njegova mokrača (mokrenje) je u njegovoj mjeri (na) sudnjem danu."

(Tj. staviće se u vlasnika toga konja na sudnjem danu u tas vage - mjerila dobrih djela i konjski izmet, i mokrača, i to što je konj bio sit i napojen, pa će i to pomoći da tas dobrih djela bude teži prema tasu loših čovjekovih djela na toj vagi, na tom mjerilu.)

GLAVA

imena konja i magarca.

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Ebu Bekra, rekao je: pričao nam je Fudajl, sin Sulejmana, od Ebu Hazima, od Abdullaha, sina Ebu Katadeta, od njegova oca da je on izašao sa Vjerovijesnikom, pomilovao ga Allah i spasio, (u godini Hudejbije) pa je zaostao (ostao ozadi, ozada, iza) Ebu Katadete sa nekim (od) svojih drugova, a oni su hodočasnički obučeni, a on (Ebu Katadete) je hodočasnički neobučeni (neodjeveni). Pa su vidjeli (ugledali jednoga) divljega magarca prije (nego) da vidi njega (on). Pa pošto su (oni) vidjeli njega, ostavili su ga dok je vidio (dok ga nije vidio) Ebu Katadete. Pa je uzjašio (jednoga) konja rekne se njemu (konju, tj. uzjašio, uzjahao je konja koji je imao ime) Džeradete (Skakavac). Pa je pitao (molio) njih da dodadnu njemu njegov bič (kandžiju), pa nisu htjeli. Pa je dohvatio njega, pa je navalio (na magarca da ga ulovi), pa je ranio njega (pa ga je ranio). Zatim je jeo (od mesa ulovljenoga magarca - jer je meso divljega magarca dozvoljeno jesti, a pitomoga nije), pa su jeli (i oni, njegovi drugovi). Pa su došli (tj. stigli Muhameda a.s.). Pa pošto su stigli njega (Pa pošto su ga stigli), rekao je (Muhamed a.s.):

"Da li je sa vama od njega (ijedna) stvar (tj. Ima li imalo u vas mesa od tog magarca)?" Rekao je: "Sa nama je (tj. Imamo) njegovu nogu." Pa je uzeo nju Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, pa je jeo nju.

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha sina Dža'fera, pričao nam je Ma'n, sina 'Isa-a, pričao nam je Ubejj, sin Abasa sina Sehla, od njegova oca, od njegova djeda, rekao je:

Bio je za Vjerovijesnika (tj. Imao je Vjerovijesnik, Bio je vlasništvo Vjerovijesnika), pomilovao ga Allah i spasio, u našem zidu (tj. voćnjaku jedan) konj rekne se njemu Luhajf (tj. konj po imenu Luhajf).

PRIČAO JE MENI Ishak, sin Ibrahima da je on čuo Jahja-a, sina Adema: pričao nam je Ebul-Ahvas od Ebu Ishaka, od Amra, sina Mejmuna, od Muaza, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Bio sam sajahač (sujahač) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, na (jednom) magarcu (što) se rekne njemu (tj. kojem je bilo ime) 'Ufejr, pa je rekao:

"O Muaze! Da li znaš pravo Allaha na Njegovim robovima, i šta je pravo robova na Allaha?" Rekao sam: "Allah i Njegov poslanik je znaniji (tj. bolje znaju to nego ja)." Rekao je: "Pa zaista pravo Allaha na (Njegovim) robovima je da obožavaju Njega i (da) ne udružuju s Njim (nijedne) stvari (ništa), a pravo robova na Allaha je da neće kazniti (tj. da ne kazni onoga) ko neće udruživati (tj. ko je takav da ne udružuje) sa Njim (nijedne) stvari (tj. ništa)." Pa sam rekao: "O poslaniče Allaha! Pa zar neću obradovati s njim (tj. s tim što si sada rekao) ljude?" Rekao je: "Ne obraduj ih (tj. Ne reci im to) pa (da) se oslonu (oslonu oni na to i da napuste da rade dobra djela)."

(Riječ "ridfun" prevela se sa izrazom sajahač, a to znači jahač koji jaši, jaše za jahačem pred sobom i to na istoj jahaćoj životinji - dakle, kada na jednoj jahaćoj životinji u isti mah, čas jašu dvije osobe, prva osoba do glave životinje je jahač, a druga osoba koja sjedi za leđima prve osobe je "ridfun" sajahač, sa njim jaši, jaše zajedno. Nekad "ridfun" znači sajahač u pravom smislu riječi, a to će reći kada dvije osobe jašu jedna za drugom, ali svaka na posebnoj životinji za jahanje.)

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Beššara, pričao nam je Gunder, pričao nam je Šubete: čuo sam Katadeta od Enesa, sina Malika, rekao je:

Bio je strah (panika jednom prilikom) u Medini, pa je potražio (uzeo) na poslugu (unaruč) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (jednoga) konja (što je bio u) nas, rekne mu se Mendub (tj. ime mu je bilo Mendub), pa je rekao (Muhamed a.s. vraćajući se iz pravca odakle je po pričanju prijetila opasnost koja je izazvala strah):

"Nismo vidjeli od straha (ništa, tj. nikakva razloga za strah), i zaista našli smo ga (konja Menduba) zaista morem (kao more)."

GLAVA

(onoga) što se spominje od nesretnosti (zlosrećnosti) konja.

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije, rekao je: izvijestio me je Salim, sin Abdullaha, da je Abdullah, sin Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao: čuo sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Nesretnost je samo u trome (u tri stvari): u konju, i ženi i kući."

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Meslemeta, od Malika, od Ebu Hazima, sina Dinara, od Sehla, sina Sa'da, Saidije, bio zadovoljan Allah od njega, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Ako je bilo u (nekoj) stvari (tj. Ako ima u nečem nesretnosti), pa u ženi je, i konju i stanu."

(Na razne se načine tumače ovi hadisi koji proturječe hadisima u kojima je rečeno da nema zloslutnje po letu ptica - La tijerete. Ta tumačenja se neće navoditi ovdje.)

GLAVA:

Konji su za tri (grupe ljudi). I (o konjima govori) Njegov govor, uzvišen je: "I konje, i mazge i magarce zato (da) jašite njih i nakitom (tj. i kao nakit, gizda)....".

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Meslemeta, od Malika, od Zejda, sina Eslema, od Ebu Saliha Semmana, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Konji su za tri (čovjeka): za (jednoga) čovjeka su nagrada, a za (jednoga) čovjeka zastor (pokriće za potrebe njegovoga života), a na (jednoga) čovjeka su teret. Pa što se tiče (onoga) koji (je taj što) su njemu nagrada, pa (to) je čovjek (koji) je svezao njih u put Allaha (na Božijem putu), pa je produljio (uže, tj. napravio dugo uže, dugo ispasište) u livadi (na livadi) ili vrtu. Pa što su (god) pogodili (konji, što je pogodila ergela) u tom svome užetu od livade ili vrta (bašče, tj. što su god pojeli), biće njemu dobra djela (za to upisana, i imaće za to nagradu). I da zaista oni odsiječu (prekinu) svoje uže, pa naprijed i natrag trče (na jedno) uzvišenje ili (na) dva uzvišenja, biće njihovi izmeti i njihovi tragovi dobra djela njemu (tom čovjeku, vlasniku tih konja). I da oni prođu pokraj rijeke, pa piju od nje, a (on) nije htio da napoji njih, biće to dobra (lijepa) djela njemu. A što se tiče čovjeka koji (je taj što) je ona (ergela, konji) na njega teret (tj. grijeh), pa on je čovjek (koji) je svezao njih (zbog) ponosa, i licemjernosti i neprijateljstva za stanovnike (pripadnike) Islama, pa ona (ta takva ergela, konji) je teret (grijeh) na toga (čovjeka)." A pitao se (tj. upitan) je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, o magarcima pa je rekao:

"Nije se spustilo (tj. objavilo) na mene (meni) o njima (ništa) osim ovaj sakupljajući (tj. sveobuhvatajući, sveobuhvatni) usamljeni ajet (odlomak): "Pa ko uradi težine zrna prašine (kakvoga) dobra, vidjeće ga. A ko uradi težine zrna prašine (tj. trun kakvoga) zla, vidjeće ga."

GLAVA

(onoga) ko je udario jahaću životinju (nekoga drugoga) osim sebe u ratu (u borbi).

PRIČAO NAM JE Muslim, pričao nam je Ebu Akil, pričao nam je Ebul-Mutevekil Nadžija, rekao je:

Došao sam Džabiru, sinu Abdullaha, Ensariji pa sam rekao njemu: "Pričaj meni za (ono nešto) što si čuo od poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio." Rekao je: "Putovao sam sa njim u nekom (od) njegovih putovanja." Rekao je Ebu Akil: "Neću znati (tj. Ne znam je li na) rat ili umru. Pa pošto (nastupi vrijeme) da smo se okrenuli (prema kućama, tj. Pa pošto smo sa toga putovanja počeli da se vraćamo), rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ko voli (želi) da se požuri k svojoj porodici, pa neka požuri." Rekao je Džabir: Pa smo se okrenuli (tj. krenuli smo), a ja sam na (jednom) devcu svome mrkocrvenom, nije u njega (nikakva bilješka (biljega, biljeg, pjega) i ljudi su iza mene. Pa dok ja tako (idem naprijed) kadli stade na mene (tj. kad mi devac najednom stade od umorenosti, umora, sustalosti). Pa je rekao meni Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"O Džabire! Pridrži se." Pa je udario njega sa svojim bičem (kandžijom jednim) udaranjem. Pa je skočio devac (u) svoje mjesto (tj. naprijed). Pa je rekao: "Da li ćeš prodati (toga) devca?" Rekao sam: "Da." Pa pošto smo stigli (došli u) Medinu i unišao (je) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (u) Bogomolju u skupinama svojih drugova, pa unišao (ušao) sam k njemu, a svezao sam devca u (tj. na) stranu pločnika, pa sam rekao njemu: "Ovo je tvoj devac (tj. Evo ti devac)." Pa je izašao pa je počeo (da) ophodi (obilazi) sa devcem i (da) govori: "Devac je naš devac." Pa je poslao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (ugovorene) ukije od zlata pa je rekao: "Dajte ih Džabiru." Zatim je rekao: "Uzeo si u cijelosti cijenu." Rekao sam: "Da." Rekao je: "Cijena i devac su za tebe (tj. tvoji su - dakle i novac i devac su tvoji)."

GLAVA

jahanja na teškoj jahalici i (na) ždrijepcima (pastuhima) od konja.

A rekao je Rašid, sin Sa'da: Bili su preci (prvi muslimani običaja da) vole ždrijepce jer su zaista oni tečniji i smioniji (odvažniji).

PRIČAO NAM JE Ahmed, sin Muhameda, izvijestio nas je Abdullah, izvijestio nas je Šubete od Katadeta, rekao je: čuo sam Enesa, sina Malika, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Bio je u Medini (zavladao nekakav) strah, pa je zatražio (uzeo) na poslugu Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, konja (koji je bio vlasništvo) Ebu Talhata, rekne mu se (ime mu je bilo) Mendub. Pa je uzjašio (uzjahao) njega i rekao je (povrativši, vrativši se sa izviđanja):

"Nismo vidjeli od straha (ništa), i zaista smo našli njega (konja) zaista more (kao more)."

GLAVA

udjela konja.

A rekao je Malik: Daće se udio (u ratnom plijenu) za konje i nearapske konje ("Hajlun" su čistokrvni arapski konji, a "birzevnun - berazinu" su turski konji, turska rasa) od njih (od konja, tj. za jahaće, trkaće i za tovarne između konja daće se udio iz ratnoga plijena) zbog Njegovoga govora, uzvišen je: "I konje, i mazge i magarce zato (je Allah stvorio da) jašete njih....". A neće se davati udio za više od (jednoga) konja.

PRIČAO NAM JE Ubejd, sin Ismaila, od Ebu Usameta, od Ubejdulaha, od Nafi'a, od Ibnu Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio,

učinio (tj. odredio) za konja dva dijela (udjela od ratnoga plijena), a za njegovoga druga (tj. vlasnika - vlasnika konja jedan dio (udio).

(Jasno je da se radi o konju koji je učestvovao u ratnoj operaciji sa svojim vlasnikom. Većina pravnika iz svih mezheba ovako ovo i shvata. Jedini je izuzetak Ebu Hanife koji je rekao da ne daje veće vrijednosti životinji nad muslimanom. Njegovi učenici Ebu Jusuf i Muhamed se ne slažu s njim u ovom.)

GLAVA

(onoga) ko je vodio jahalicu (jahaću životinju nekoga drugoga) osim njega (tj. osim sebe, osim svoje jahalice) u ratu.

PRIČAO NAM JE Kutejbete, pričao nam je Sehl, sin Jusufa, od Šubeta, od Ebu Ishaka, rekao je (jedan) čovjek Bera-u, sinu Aziba, bio zadovoljan Allah od njega:

"Zar ste (ili: Da li ste) pobjegli od poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (na) dan Hunejna?" Rekao je: "Ali poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, nije pobjegao (premda smo mi pobjegli, počeli da bježimo). Zaista (pleme) Hevazin bili su ljudi strijelci (dobri gađaoci), i zaista mi pošto smo sreli njih (sukobili se s njima), navalili smo na njih, pa su se razbili. Pa su se okrenuli muslimani na ratne plijenove (zaplijenjivanja). I okrenuli su se (oni prema) nama (tj. na nas) sa strijelama (strijelicama, tj. počeli su da se grupišu ponovno i da nas gađaju). Pa što se tiče poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa nije pobjegao (nije bježao). Pa zaista već sam vidio njega, a zaista on je zaista na svojoj bijeloj mazgi. I zaista Ebu Sufjan je uzimač (tj. uzeo je, držao je) za njezinu uzdu (za uzdu mazge), a Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, govori:

"Ja sam vjerovijesnik (Allaha), nema laži. Ja sam sin (tj. unuk) Abdulmuttaliba."

GLAVA

(metalnoga ili drvenoga) stremena (uzendije, uzengije) i kožnoga stremena za jahalicu (jahaću životinju).

PRIČAO NAM JE Ubejd, sin Ismaila, od Ebu Usameta, od Ubejdulaha, od Nafi'a, od Ibnu Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, da je on bio kada je uveo (tj. stavio) svoju nogu u kožnatu uzendiju (uzengiju, stremen) i ispravila se s njim njegova deva stojeći (ona) - (tada bi on bio) uzviknuo (telbiju) kod bogomolje Zul-Hulejfe.

(Misli se da je bio uzvikivao telbiju na tom mjestu prilikom odlaska na hodočašće ili na umru.)

GLAVA

jahanja gola konja (tj. konja na kome nema ni sedla, ni samara niti šta drugo).

PRIČAO NAM JE Amr, sin Avna, pričao nam je Hamad od Sabita, od Enesa, bio zadovoljan Allah od njega:

Izašao je u susret njima (ili: Okrenuo se prema njima) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, na голу konju, nema na njemu sedla, u (tj. na) njegovom vratu je mač (sablja - a to je bilo onu noć kada je u Medini bila zavladała panika).

GLAVA

sitnohodno-sporog konja (tj. konja koji je spor i uz to još ima tijesne, sitne korake).

(U daljem tekstu riječ "katufun" prevodiće se sa izrazom spor.)

PRIČAO NAM JE Abdulaala, sin Hamada, pričao nam je Jezid, sin Zurej'a, pričao nam je Seid od Katadeta, od Enesa, sina Malika, bio zadovoljan Allah od njega, da su se stanovnici Medine uplašili jednom (prilikom), pa je uzjašio (uzjahao) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, konja (koji je pripadao) Ebu Talhatu (a taj konj) iđāše (išao je) sporo, ili bio je u njega sporohod (sporo idjenje sa kratkim, tijesnim koracima). Pa pošto se vratio, rekao je:

"Našli smo vašega konja ovoga morem (tj. kao more težak za jahanje jer se njiše, sporo kreće)." Pa je bio (taj isti konj) poslije toga (slučaja takav da) se neće teći (ići s njim, tj. izmjenio se tako da s njim nije mogao ići nijedan konj, tako je postao brz u hodu blagoslovom Muhameda a.s.).

GLAVA

pretjecanja (prestizanja, tj. utrkivanja, trka) među konjima.

PRIČAO NAM JE Kabisate, pričao nam je Sufjan od Ubejdulaha, od Nafi'a, od Ibnu Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

Dao je teći (tj. Puštao je da se utrkiva na trci) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (da se u trci utrkiva ono grlo) što se treniralo od konja (i to da trču) od Hafija-a do Senijjetul - Veda-a (Hafija' i Senijjetul - Veda' su dva mjesta kod Medine). A dao je teći (tj. Puštao je da se utrkuje ono) što se nije treniralo (da trče) od Senijjeta do bogomolje Zurejkovića. Rekao je Ibnu Umer: I bio sam u (tj. među onima) koje je dao teći (tj. koje je pustio da trče). Rekao je Abdullah: pričao nam je Sufjan, rekao je: pričao mi je Ubejdulah. Rekao je Sufjan: Između Hafja'a do Senijjetul - Veda'a je pet milja, ili šest; a između Senijjeta do bogomolje Zurejkovića je (jedna) milja.

GLAVA

treniranja (pripremanja, uvježbavanja) konja za pretjecanje (natjecanje, utrkivanje).

PRIČAO NAM JE Ahmed, sin Junusa, pričao nam je Lejs od Nafi'a, od Abdullaha, bio zadovoljan Allah od njega, da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, natjecao (puštao u natjecanje) između konja koji se nisu trenirali (uvježbavali), a bio je njihov cilj od Senijjeta do bogomolje Zurejkovića, i da se Abdullah, sin Umera bio natjecao s njima.

Rekao je Ebu Abdullah: "Emeden" je (isto što i) "gajeten" (obje riječi znače cilj). "... pa je bio dugačak na njih (tj. njima) cilj.....".

GLAVA

cilja pretjecanja (prestizanja, tj. natjecanja) za trenirane konje.

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Muhameda, pričao nam je Muavijete, pričao nam je Ebu Ishak od Musa-a, sina Ukbeta, od Nafi-a, od Ibnu Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

Natjecao je (tj. Puštao je u natjecanje) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, između konja koji su se već trenirali, pa je poslao (tj. pustio) njih od Hafja-a, a bio je njihov cilj Senijjetul-Veda'. Pa sam rekao Musa-u: "Pa koliko je bilo između toga?" Rekao je: "Šest milja, ili sedam." A natjecao je između konja koji se nisu trenirali, pa je poslao (pustio) njih od Senijjetul-Veda-a, a bio je njihov cilj bogomolja Zurejkovića. Rekao sam: "Pa koliko je između toga?" Rekao je: "Milja, ili slično njemu (slično tome)." I bio je Ibnu Umer (jedan od onih lica što) se natjecao u njima (među njima).

GLAVA

deve (kamile) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

Rekao je Ibnu Umer: Stavio je za leđa (sebi) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (kao sajahača, sujahača) Usameta na Kasva-u (Kasva' je ime deve, kamile Muhameda a.s.). A rekao je Misver: Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: Nije se uzjogunila Kasva' (nije bila nepokorna, neposlušna pa da neće da krene s mjesta).

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Muhameda, pričao nam je Muavijete, pričao nam je Ebu Ishak od Humejda, rekao je: čuo sam Enesa, bio zadovoljan Allah od njega, (da) govori:

Bila je deva Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekne se njoj 'Adba' (tj. Muhamed a.s. je imao devu kojoj je bilo ime Adba).

PRIČAO NAM JE Malik, sin Ismaila, pričao nam je Zuhejr od Humejda, od Enesa, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Bila je za (tj. u) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (jedna) deva, imenuje se (tj. imala je ime) 'Adba', neće se preteći (ne pretječe se, tj. nije se mogla pobijediti u natjecanju jer je bila vrlo brza). Rekao je Humejd: Ili neće se skoro preteći (tj. Ili skoro da se ne može preteći). Pa je došao (jedan) Beduin na (jednom mladom) devcu (tek se počelo na njemu sjediti, tj. jašiti, jahati zato se zove "ka'udun"), pa (je) pretekao nju (devu Muhameda a.s., tj. pobijedio je u natjecanju nju). Pa je to bilo teško na muslimane (muslimanima), čak je prepoznao njega (to teško osjećanje muslimana Muhamed a.s.) pa je rekao:

"Pravo je na Allaha da se neće uzdignuti (nijedna) stvar od ovozemnosti (pa da s njom bude drukčije) osim (to da) je spustio nju (tj. ponizio je nju Allah najzad - dao je da padne sa visine svoje ta stvar)."

Oduljio je njega (tj. Pričao je na dugo ovaj hadis) Musa od Hamada, od Sabita, od Enesa, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

GLAVA

ratovanja na magarcima.

GLAVA

mazge Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, bijele (tj. bijele mazge Muhameda a.s.).

Rekao je njega (tj. Rekao je to da je u Muhameda a.s. bila bijela mazga) Enes. A rekao je Ebu Humejd: Poklonio je vladar (grada) Ejle za Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (jednu) bijelu mazgu.

PRIČAO NAM JE Amr, sin Alije, pričao nam je Jahja, pričao nam je Sufjan, rekao je: pričao mi je Ebu Ishak, rekao je: čuo sam Amra, sina Harisa, rekao je:

Nije ostavio Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (kad je umro ništa) osim svoju bijelu mazgu, i svoje oružje i (jednu) zemlju (što) je ostavio nju (u) milostinju (kao milostinju).

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Musenna-a, pričao nam je Jahja, sin Seida, od Sufjana, pričao mi je Ebu Ishak od Bera-a, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je njemu (jedan) čovjek:

"O Ebu Umarete! Okrenuli ste leđa (na) dan Hunejna." Rekao je: "Ne tako mi Allaha! Nije okrenuo leđa Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, a ali (tj. nego) su okrenuli leđa brzaci ljudi (tj. pretjecači, brzopleti koji trče prvi ispred drugih ljudi), pa je srelo njih (pleme) Hevazin sa strijelama (tj. dočekalo, napalo ih je sa strelicama). A Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (bio) je na svojoj bijeloj mazgi, a Ebu Sufjan, sin Harisa je uzimač (tj. uzeo, držao je) za njezinu uzdu, a Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, govori:

"Ja sam vjerovijesnik, nema laži. Ja sam sin (tj. unuk) Abdulmuttaliba."

GLAVA

borbe žena.

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Kesira, izvijestio je nas Sufjan od Muavijeta, sina Ishaka, od Aiše, kćeri Talhata, od Aiše, majke vjernika, bio zadovoljan Allah od nje, rekla je:

Tražila sam dozvolu (od) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da idem) u borbu, pa je rekao:

"Vaša (tj. Ženska) borba je hodočašće."

A rekao je Abdullah, sin Velida: Pričao nam je Sufjan od Muavijeta za ovo.

PRIČAO NAM JE Kabisate, pričao nam je Sufjan od Muavijeta za ovo (za ovaj slučaj, za ovaj hadis). A od Habiba, sina Ebu Amreta, od Aiše, kćeri Talhata, od Aiše, majke vjernika, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, pitale su njega njegove žene od borbe (tj. o borbi) pa je rekao:

"Divna borba je hodočašće." ("Divna li je borba hodočašće!")

GLAVA

rata (vojne) žene u moru (po moru, na moru).

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Muhameda, pričao nam je Muavijete, sin Amra, pričao nam je Ebu Ishak od Abdullaha, sina Abdurahmana, Ensarije, rekao je: čuo sam Enesa, bio zadovoljan Allah od njega, (da) govori:

Unišao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, na kćer (tj. kćerki) Milhana, pa se naslonio kod nje, zatim se nasmijao. Pa je rekla:

"Zašto (zbog čega) se smiješ, o poslaniče Allaha?" Pa je rekao: "Ljudi (neki) od moje sljedbe jašiče (tj. brođiti će) Zelenim Morem u putu Allaha, primjer njih je primjer vladara na (svojim) prijestoljima." Pa je rekla: "O poslaniče Allaha, moli Allaha da učini mene od njih." Rekao je: "Moj Bože! Učini nju od njih." Zatim se povratio pa se nasmijao. Pa je rekla njemu kao - ili od čega - to. Pa je rekao njoj kao to (maloprije što joj je rekao). Pa je rekla: "Moli Allaha da učini mene od njih." Rekao je: "Ti si od prvih, a nisi od zadnjih." Rekao je: Rekao je Enes: Pa je uzela za muža Ubadeta, sina Samita, pa je uzjašila (tj. zaplovila) morem sa kćerkom Karezata. Pa pošto se vratila (sa mora na obalu), uzjahivala je svoju jahalicu (jahaću životinju), pa se bacila sa njom (tj. bacila se jahalica na nju udarivši je u vrat, smrskavši joj vrat), pa je pala od (tj. sa) nje (sa jahalice) pa je umrijela (umrla).

GLAVA

nošenja (na jahaćoj životinji) čovjeka (koji ponese, tj. povede) svoju ženu u rat (povedavši jednu ženu) osim nekih svojih žena.

PRIČAO NAM JE Hadžadž, sin Minhala, pričao nam je Abdullah, sin Umera, Numejrija, pričao nam je Junus, rekao je: čuo sam Zuhriju, rekao je: čuo sam Urveta, sina Zubejra, i Seida, sina Musejeba, i Alkameta, sina Vakkasa, i Ubejdulaha, sina Abdullaha, od hadisa (tj. o hadisu) Aiše - svaki (od njih) pričao mi je dio od (toga) hadisa - rekla je:

Bio bi Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, kada je htio da izađe (u borbu), (bio bi) bacio (bacio bi) ždrijeb (žrijeb, kocku) među svoje žene, pa koja (od) njih (bude ta da) izađe njezina strijelica (tj. njezin ždrijeb, žrijeb), izašao bi sa (u borbu, tj. poveo bi nju) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio. Pa je bacio ždrijeb među nas u (jednoj) vojni (što) je vojevao nju, pa je izašla moja strijelica (tj. moj ždrijeb), pa sam izašla sa Vjerovijesnikom, pomilovao ga Allah i spasio, poslije što se spustio zastor (zavjesa, tj. poslije objavljivanja ajeta u kojem se zapovjedilo da se razgovara iza zastora, iza zavjese sa muškim osobama koji nisu bližnji rođaci).

GLAVA

vojne (rata, ratovanja) žena i njihove borbe sa ljudima.

PRIČAO NAM JE Ebu Mamer, pričao nam je Abdulvaris, pričao nam je Abdulaziz od Enesa, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Pošto je bio dan Uhuda, razbili su se ljudi od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio. Rekao je: I zaista već sam vidio Aišu, kćer Ebu Bekra, i Ummu Sulejmu, a zaista njih dvije su zaista dvije zadizačice skuta (tj. zadignule su skute - donje odjeće), vidim narukvice potkoljenica njih dviju (tj. nožne narukvice - ili kajiše sa nakitom koje su nosile na nogama ispod koljena), skaču njih dvije mjehovima (tj. sa mijehovima). A rekao je (drugi) osim njega (osim Ebu Mamera): Prenose njih dvije mjehove na svojim leđima (doslovno: na leđima njih dviju), zatim izlijevaju (ispražnjuju) nju (vodu iz mjehova) u usta naroda (u usta ljudi). Zatim se vraćaju njih dvije, pa njih

dvije napune njih (mjehove), zatim dođu njih dvije pa izliju (izruče) njih (mjehove) u usta naroda (u usta ljudi).

GLAVA

nošenja žena mjehova (mješine s vodom) k ljudima u vojni (u ratu).

PRIČAO NAM JE Abdan, izvijestio nas je Abdullah, izvijestio nas je Junus od Ibnu Šihaba, rekao je Sa'lebeta, sin Ebu Malika:

Zaista Umer, sin Hataba, bio zadovoljan Allah od njega, razdjeljivao (dijelio) je (nekakve) ogrtače (odjeće, svilene ili vunene) među (neke) žene od žena Medine, pa je ostao (jedan) vrstan (dobar) ogrtač. Pa je rekao njemu neki (od onih) ko je kod njega (bio):

"O zapovjedniče vjernika, daruj (tj. podaj) ovaj kćeri (tj. unuki) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, koja je kod tebe." Htjeli su (da s tim podsjetite na) Ummu Kulsumu, kćer Alije. Pa je rekao Umer: "Ummu Selit je preča." A Ummu Selit je od žena Pomagača (i to) od (onih osoba) koje su se prisegnule poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (na vjernost). Rekao je Umer: "Pa zaista ona nosaše (nosila je) za nas (tj. nama) mjehove (na) dan Uhuda."

Rekao je Ebu Abdullah: "Tezfiru" je (isto što i) "tehitu".

("Tehitu" znači: šije, ušiva, pa bi onda zadnja rečenica značila: "Pa zaista ona šivaše nama mjehove na dan Uhuda." Komentatori navode, međutim, prigovore da ovo značenje riječi "tezfiru" nije poznato u arapskom jeziku.)

GLAVA:

liječnja žena ranjenike (ranjenika) u vojni (u ratu).

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, pričao nam je Bišr, sin Mufaddala, pričao nam je Halid, sin Zekvana, od Rubejji'e, kćeri Muavviza, rekla je:

Bili smo (i mi žene u ratu zajedno) sa Vjerovijesnikom, pomilovao ga Allah i spasio, napajamo i liječimo ranjene (napajali smo, i liječili smo ranjenike), i vraćamo ubijene (poginule) k Medini (tj. u Medinu).

GLAVA

vraćanja žena ranjene i ubijene (ranjenih i ubijenih).

PRIČAO NAM JE Museded, pričao nam je Bišr, sin Mufaddala, od Halida, sina Zekvana, od Rubejji'e, kćeri Muavviza, rekla je:

Vojevasmo (tj. Bivasmo, Bile smo u ratu zajedno) sa Vjerovijesnikom, pomilovao ga Allah i spasio, pa napajamo ljude i služimo ih, i vraćamo ubijene i ranjene k Medini (u Medinu).

GLAVA

iščupavanja strijele iz tijela.

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Ala-a, pričao nam je Ebu Usamete od Burejda, sina Abdullaha, od Ebu Burdeta, od Ebu Musa-a, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Ustrijelio se (tj. Pogoden je strijelom) Ebu Amir u svoje koljeno, pa sam stigao (dopro) k njemu. Rekao je: "Iščupaj ovu strijelu (strjelicu, strelicu)." Pa sam iščupao nju, pa je skočila od njega voda (tj. potekla, navalila je iz njega voda). Pa sam unišao na Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (tj. posjetio sam ga, unišao sam mu) pa sam izvijestio njega, pa je rekao:

"Moj Bože, oprostite za Ubejda Ebu Amira (tj. oprostite Ubejdu Ebu Amiru)."

GLAVA

čuvanja (stražarčenja, straže) u vojni u putu Allaha (u ratu na Božijem putu).

PRIČAO NAM JE Ismail, sin Halila, izvijestio nas je Alija, sin Mushira, izvijestio nas je Jahja, sin Seida, izvijestio nas je Abdullah, sin Amira sina Rebiata, rekao je: čuo sam Aišu, bio zadovoljan Allah od nje, (da) govori:

Bio bi Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, bdio (tj. Ne bi spavao; Ili: Bio je bdio - tj. Nije spavao), pa pošto je stigao (došao u) Medinu, rekao je:

"Da je (jedan) čovjek od mojih drugova dobar (da) čuva mene noćas (ili: večeras)!" Kad čudosmo (odjednom, iznenada) glas oružja. Pa je rekao: "Ko je ovo (Ko je to)?" Pa je rekao: "Ja sam Sa'd, sin Ebu Vakkasa. Došao sam zato (da) čuvam tebe." I zaspao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio.

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Jusufa, izvijestio nas je Ebu Bekr od Ebu Hasina, od Ebu Saliha, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Pao (na lice, tj. Propao, nesretan bio) rob zlatnika, i srebrenjaka, i ogrtača (plašta, pokrivača) i odjeće! Ako se dalo (njemu nešto od toga), zadovoljio se (zadovoljan je, tj. lojalan, privržen je), a ako se nije dalo (njemu), nije se zadovoljio (nije zadovoljan)."

Nije podigao njega (ovaj hadis do Muhameda a.s.) Israil i Muhamed, sin Džuhadeta, od Ebu Hasina. A povećao je nama Amr, rekao je: Izvijestio nas je Abdur-Rahman, sin Abdullaha sina Dinara, od svoga oca, od Ebu Saliha, od Ebu Hurejreta, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Pao (na lice, tj. Propao) rob zlatnika, i rob srebrenjaka i rob odjeće! Ako se dalo (njemu), zadovoljio se, a ako se nije dalo (njemu), rasrdio se. Pao i strmoglavio se! I kada se ubo (trnom), pa ne izvadio se (njemu trn)! Blago (li se) za roba uzimača za uzdu svoga konja (tj. Blago robu koji je uzeo za uzdu svoga konja) u (na) putu Allaha, raščupane glave svoje, prašljivih dviju nogu svojih!"

(To jest: Blago tome robu koji se samo brine o borbi za Islam, a na svoju vanjštinu je zaboravio jer je on takav da je kosa njegove glave raščupana, ili neuređena i zapuššana, a njegove dvije noge su mnogo uprašene.)

"Ako je bio u čuvanju (tj. u prethodnici, straži isturenoj naprijed), bio je u čuvanju; a ako je bio u tjeračima (tj. u zaštitnici, u straži koja je ostavljena ozadi, ozada, iza glavnine), bio je u

tjeračima (tj. bio je u zaštitnici, u pratećoj četi ili straži jer to znači "sakatun"). Ako je tražio dozvolu, nije se dozvolilo njemu; a ako je zagovarao (zauzimao se za koga ili za nešto), nije se zagovorio (tj. nije primljeno njegovo zagovaranje, intervencija njegova)."

Rekao je Ebu Abdullah: Nije podigao njega (tj. nije pripisao Muhamedu a.s. ovaj hadis - a to će reći: nije istakao da je Muhamed a.s. ovo rekao - nije to istakao u svome pričanju) Israil i Muhamed, sin Džuhadeta, od Ebu Hasina. I rekao je: "Ta'sen: Padanjem (propadanjem)....", kao da je On rekao: Pa dao padanje (na lice, strmoglavljanje) njima Allah. "Tuba" je (riječ na oblik po formuli) "fu'la" (a "tuba" znači: najljepše) od svake lijepe stvari.

(Doslovno bi prevod bio: Najljepše za roba....., tj. Najljepše robu....., Međutim "tuba" se prevodi sa izrazom: Blago robu!)

A ono ("u" u "tuba") je "j" (koje) se okrenulo k "v" (tj. "j" koje se pretvorilo u "v", a "v" se pretvorilo u "u", jer je korijen riječi "tuba") od "jetibu": lijep je.

(Po formuli "fu'la" trebalo je da bude "tujba" pa je pretvaranjem "j" u "v", pa poslije u "u" postalo "tuba".)

GLAVA

vrijednosti načina služenja u vojni (tj. vrijednosti, vrline posluživanja nekoga u ratu).

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Ar'areta, pričao nam je Šu'bete od Junusa, sina Ubejda, od Sabita Bunanije, od Enesa, sina Malika, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Drugovao sam (družio sam se sa) Džerirom, sinom Abdullaha, pa posluživaše mene, a on je stariji od Enesa.

(Ili: "..... pa posluživaše mene. A on je stariji od Enesa." Kada se ovako shvati, onda je zadnja rečenica Sabitova napomena.)

Rekao je Džerir: Zaista ja sam vidio Pomagače (da) prave (jednu) stvar.

(Veli se da je pod ovim mislio da je vidio da Pomagači poslužuju Muhameda a.s. pa ih zbog toga sve cijeni i to je i smisao daljih njegovih riječi.)

Neću naći nijednoga od njih, (a da ću drukčije učiniti) osim (tako da) ću počastiti njega.

PRIČAO NAM JE Abdulaziz, sin Abdullaha, pričao nam je Muhamed, sin Dža'fera, od Amra, sina Ebu Amra, slobodnjaka Muttaliba, sina Hantaba (tj. slobodnjaka Mutalibovoga, sina Hantabovoga), da je on čuo Enesa, sina Malika, bio zadovoljan Allah od njega, (da govori):

Izašao sam sa poslanikom Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, k Hajberu (da) služim njega (da ga poslužujem, poslužujući ga). Pa pošto je stigao (došao) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, vraćajući se i pokazao se njemu Uhud, rekao je:

"Ovo je brdo (što) voli nas i (mi) volimo njega." Zatim je dao znak (pokazao je) sa svojom rukom k Medini, (i) rekao je: "Moj Bože! Zaista ja zabranjujem što je među njezina dva kamenjara kao zabranjivanje Ibrahima (Avrama za) Meku (tj. Činim, proglašavam Medinu svetim tlom kao što

je Ibrahim učinio Meku svetim tlom). Moj Bože! Blagoslovi nama u našem "sa'u" i našem "muddu".

("Sa" je jedinica za mjerenje težine i iznosi okolo, oko 3,33 kg, a "mudd" je četvrtina od "sa'a". Hadis bi mogao da znači: "Moj Bože! Blagoslovi nam sve ono što mjerimo sa'om i muddom: hranu i ostalo.")

PRIČAO NAM JE Sulejman, sin Davuda, Eburrebi' od Ismaila, sina Zekerija-a, pričao nam je Asim od Muverrika 'Idžlije, od Enesa, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Bili smo sa Vjerovijesnikom, pomilovao ga Allah i spasio. Najmnogobrojniji (od) nas hladom je ko traži hlad sa svojom odjećom (tj. najviše hlada između nas imao je onaj ko bi sebe zaklonio od Sunca sa svojom odjećom, ko bi sebi napravio hlad od svoje odjeće - a to može da znači da su bili na nekom putovanju, a nisu imali šatora zbog oskudice i siromaštva u kojem su se nalazili). A što se tiče (onih) koji su postili, pa nisu radili (nikakvu) stvar (tj. nisu radili ništa). A što se tiče (onih) koji su mrsili (tj. koji nisu postili), pa (oni) su poslali deve (tj. podigli su deve na vodu), i služili su (zanimali su se i posluživali oko postača) i borili su se (nastojali su oko ljudske hrane da se skuha i oko pića - hrane za stoku). Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Otišli su mrsači danas sa nagradom (tj. Danas su odnijeli nagradu - veću nagradu Božiju - oni koji ne poste jer su radili posao i za sebe i za postače i za životinje, a postači su samo postili i zbog iscrpljenosti nisu više mogli ništa drugo da rade)."

GLAVA

vrijednosti (onoga) ko je nosio robu (prtljagu) svoga druga u (na) putovanju.

PRIČAO JE MENI Ishak, sin Nasra, pričao nam je Abdur-Rezzak od Ma'mera, od Hemmama, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Svaka koščica (Svaka mala kost - ili: Svaki članak, zgjavak, zglob je takav da) je na njega milostinja (moguća u) svakom danu: pomogne (čovjek drugom) čovjeku u njegovoj jahalici nosi (ponese, tj. podigne) njega na nju ili podigne na nju (jahaću životinju) njegovu robu - milostinja je (tj. i to je dobro djelo kao i milostinja kada se dadne, da); i lijepa riječ; i svaki korak (što) ide njega k molitvi je milostinja; i pokazivanje puta je milostinja."

GLAVA

vrijednosti (graničnoga, pograničnoga) stražarenja (straže jednog) dana u (na) putu Allaha, i (GLAVA) govora Allaha, uzvišen je: "O (vi) koji vjerujete, strpiti se, i pobjeđujte se u strpljivosti (sa neprijateljem u ratnom okršaju), i stražarčite (na granici, graničnim tvrđavama prema neprijatelju) i čuvajte (bojte) se Allaha (da bi) se možda vi spasili."

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Munira, čuo je Ebu Nadra, pričao nam je Abdurahman, sin Abdullaha sina Dinara, od Ebu Hazima, od Sehla, sina Sa'da, Saidije, bio zadovoljan Allah od njega, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Stražarčenje (na granici u trajanju od jednoga) dana u (na) putu Allaha je bolje od ovozemnosti i (svega onoga) što je na njoj (tj. u njoj). A mjesto biča jednoga (od) vas od raja (u raju) je bolje od ovozemnosti i što je na njoj. I popodneвно odlaženje (što) odlazi (ode) njega rob u (na) putu Allaha ili prijepodneвно odlaženje je bolje od ovozemnosti i što je na njoj."

GLAVA

(onoga) ko je vojevao (ratovao) sa djetetom (vodeći ga u rat) radi posluživanja.

PRIČAO NAM JE Kutejbete, pričao nam je Jakub od Amra, od Enesa, sina Malika, bio zadovoljan Allah od njega, da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, rekao Ebu Talhatu:

"Traži meni (jednoga) dječaka od vaših dječaka (da) poslužuje mene dok (tj. da) izađem k Hajberu." Pa je izašao sa mnom (kaže Enes) Ebu Talhate (kao) stavljač za leđa mene (tj. izveo me je Ebu Talhate stavivši mene sebi za leđa na istu jahaću životinju), a ja sam (tada bio) dječak (takav da) sam se približio (da sam stigao) snoviđenje (tj. doba polne zrelosti). Pa posluživah poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, kada je sišao (sa konja, ili: kada bi odsjeo). Pa slušah ga mnogo (da) govori:

"Moj Bože! Zaista ja se utječem (utičem, tj. molim utočište) u Tebe od brige, i žalosti, i nemoći, i lijenosti (ljenosti), i škrtosti, i straha, i snage (tj. težine) dugovanja i nadvladavanja (tj. nadmoći) ljudi."

Zatim smo došli Hajberu. Pa pošto je osvojio Allah na njega (tj. njemu tu) tvrđavu, spomenula se njemu ljepota Safije, kćeri Hujejja sina Ahtaba, a već se ubio (tj. ubijen je) njezin muž, a bila je mlada (nevjesta, tj. bila je prije kratkoga vremena stupila u brak sa poginulim mužem da su im još trajali svadbeni dani, dani pira i veselja), pa je sebi odabrao (izabrao, uzeo) nju poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, za svoju osobu (tj. za se lično). Pa je izašao sa njom (iz Hajbera putujući s njom sve) dok smo doprli (mjestu) Seddusahba-u, (a tu) se riješila (to jest: postala je čista od mjesečnice-menstruacije), pa je izgradio s njom (brak, tj. stupio je s njom u bračne odnose). Zatim je napravio hajs (jelo od hurmi, masla i sira) u maloj koži (kožnoj posudi, sudu), zatim je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (Enesu):

"Daj dozvolu (tj. Objavi, pozovi na jelo onoga) ko je okolo (oko) tebe."

Pa je to bila svadbena gozba poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, na (tj. za) Safijju. Zatim smo izašli (iz toga mjesta) k Medini. Rekao je: Pa sam vidio poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) zauzima (tj. obuhvata grbu deve) za nju (za Safijju) sa abaijom (sa jednim ogrtačem - a to znači: namiješta za Safijju sjedište na devi na kojoj će ona jahati). Zatim sjede kod svoje deve pa stavi svoje koljeno, pa stavi Safijja svoju nogu na njegovo koljeno dok uzjaha (da uzjaši). Pa smo išli, te kada smo se nadkučili na Medinu, pogledao je k Uhudu pa je rekao:

"Ovo je brdo (koje) voli nas i (mi) volimo njega."

Zatim je pogledao k Medini pa je rekao: "Moj Bože! Zabranjujem (tj. Proglašavam svetim ono) što (je) među njezina dva kamenjara sa (načinom) kao što je zabranio Ibrahim Meku. Moj Bože! Blagoslovi njima u njihovom muddu i njihovom sa'u."

GLAVA

jahanja (plovljenja) mora (morem).

PRIČAO JE NAMA Ebu Numan, pričao nam je Hamad, sin Zejda, od Jahja-a, od Muhameda, sina Jahja-a sina Habbana, od Enesa, sina Malika, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Pričala mi je Umu Harama da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, spavao podnevni san (jednoga) dana ("Kale kajluleten: spavati u podne) u njezinoj kući, pa se probudio, a on se smije. Rekla je: "O poslaniče Allaha! Šta nasmijava tebe?" Rekao je:

"Začudio sam se (tj. Čudim, divim se) od ljudi od moje sljedbe (koji) će jašiti (tj. ploviti) morem kao vladari na prijestoljima." Pa sam rekla: "O poslaniče Allaha! Moli Allaha da učini mene od njih." Pa je rekao: "Ti si sa njima." Zatim je zaspao pa se probudio, a on se smije. Pa je rekao kao to (kao maloprije što je rekao) dvaputa ili tri. Rekla sam: "O poslaniče Allaha! Moli Allaha da učini mene od njih." Pa (mi on na to ovo) govori: "Ti si od prvih."

Pa se oženio s njom Ubadete, sin Samita, pa je izašao sa njom k vojni (u rat po moru). Pa pošto se vratila, približavala se (tj. približavana je njoj jedna) jahača životinja zato (da ona) uzjaše (uzjaše) nju, pa je pala, pa se stucao (slomio) njezin vrat.

GLAVA

(onoga) ko je tražio pomoć sa slabima i dobrima u ratu (tj. ko je tražio pomoć pomoću, putem blagoslova i molitve slabih, tj. nemoćnih slabića, i blagoslovom i molitvom dobrih ljudi vjernika).

A rekao je Ibnu Abbas: Izvijestio me Ebu Sufjan, rekao je: rekao je meni kajsar (vizantijski car): "Pitao sam te da li uglednici (velikaši) ljudi slijede njega ili slabići (između) njih, pa si tvrdio (da ga - Muhameda a.s. slijede) slabići (između) njih, a oni su sljedbenici (Božijih) poslanika."

PRIČAO NAM JE Sulejman, sin Harba, pričao nam je Muhamed, sin Talhata, od Talhata, od Mus'aba, sina Sa'da, rekao je:

Vidio je (tj. Smatrao je) Sa'd, bio zadovoljan Allah od njega (s njim), da je za njega (tj. da on ima neku) vrijednost nad (onim) ko je niže njega (ispod njega u hrabrosti i imanju), pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Da li se pomažete i opskrbljavate (dručkije) osim sa vašim slabićima (tj. Da li vam se daje od Uzvišenoga Boga pomoć i opskrba na drugi način osim putem blagoslova i molitve nemoćnika i slabašnih vjernika)?!"

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Muhameda, pričao nam je Sufjan od Amra, čuo je Džabira od Ebu Seida Hudrije, bio zadovoljan Allah od njih (s njima), od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Doći će (jedno) vrijeme (da) će vojevati (ratovati) skupina od ljudi, pa će se reći: "U vama (tj. Među vama) je (li, ima li neko) ko se družio (drugovao sa) Vjerovijesnikom, pomilovao ga Allah i spasio?" Pa će se reći: "Da." Pa će se otvoriti na njega (njemu, zbog njega put pobjedi). Zatim će doći vrijeme pa će se reći: "U vama je (li neko, ima li neko) ko se družio (sa) drugovima Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio?" Pa će reći: "Da." Pa će se otvoriti (put k pobjedi, tj.

pa će se pobijediti protivnik, neprijatelj). Zatim će doći vrijeme pa će se reći: "U vama je (li neko, ima li neko) ko se družio (sa) drugom drugova Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio?" Pa će se reći: "Da." Pa će se otvoriti (tj. Pa će pobijediti)."

GLAVA:

Neće se govoriti: "Omsica (Taj-i-taj) je mučenik (šehid - poginuo za Islamsku vjeru)."

A rekao je Ebu Hurejrete od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio: "Allah je znaniji za (onoga - o onome) ko se bori u (na) Njegovom putu. Allah je znaniji za (onoga) ko se rani (ranjava) u (na) Njegovom putu."

(To jest: Allah najbolje zna ko se bori za vjeru Islam, jer ne mora da znači da svako lice koje se bori u Islamskoj vojsci da ima čistu namjeru da se bori za vjeru Islam.)

PRIČAO NAM JE Kutejbete, pričao nam je Ja'kub, sin Abdurrahmana, od Ebu Hazima, od Sehla, sina Sada, Saidije, bio zadovoljan Allah od njega, da se je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, sreo (tj. sukobio) on i idolopoklonici pa su se pobili (tj. pa su vodili borbu, okršaj nekoliko sati). Pa pošto se nageo (vratio) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, k svojoj vojsci i nageli se (i vratili se) drugi k njihovoj (svojoj) vojsci - a u drugovima poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (bio) je (jedan) čovjek (takav da) neće ostaviti njima (nikakve osobe) iznimke, a ni pojedinačne (drukčije) osim (tako da) je slijedio nju, udari je (tj. udarajući je) sa svojim mačem - pa je rekao (neko Muhamedu a.s.):

"Nije bio dostatan od nas danas (ni) jedan kao što je bio dostatan omsica (taj-i-taj)."

(Veli se da je tom licu, što je trčalo za svakim osamljenim neprijateljskim licem pa ga ubijao, bilo ime Kuzman.)

Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zar ne (Pazite, Pažnja)! Zaista on je od stanovnika Vatre (tj. pakla)." Pa je rekao (jedan) čovjek od naroda (od ljudi): "Ja sam njegov drug."

(Tj. Ja ću ga pratiti da vidim šta će učiniti, pogriješiti - a veli se da je sad ovome bilo ime Eksem.)

Rekao je: Pa je izašao sa (za) njim. Kad god bi zastao, zastao bi (i ja) sa njim, a kada bi požurio, požurio bi (i ja) sa njim.

(Ili: Kad god je zastao, zastao je sa njim, a kada je požurio, požurio je sa njim.)

Rekao je: Pa se ranio (Pa je ranjen taj borbeni) čovjek žestokom ranom, pa je zatražio žurno (brzo) smrt (tj. ubrzao je svoju smrt), pa je stavio (metnuo je) željezo mača (tj. onu stranu mača što nije oštra) u zemlju (na zemlju, na tle, na tlo), a njegovu oštricu među svoje dvije sise (grudi), zatim se ponio (tj. navalio) na svoj mač (sablju) pa je ubio svoju osobu (tj. pa je ubio sam sebe, pa se ubio). Pa je izašao (iz tog mjesta onaj drugi) čovjek k poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao: "Očitujem (svjedočim, izjavljujem ponovo) da si ti poslanik Allaha." Rekao je: "A šta je to?" Rekao je: "Čovjek koji je (taj što) si spomenuo maločas (njega) da je on od stanovnika Vatre, pa su (što su) uvečali ljudi to (tj. smatrali su to za veliku stvar)." Pa sam rekao: "Ja ću vam za njega (ili: Ja sam vam s njim to jest: prati ću ga). Pa sam izašao u njegovom traženju

(da ga tražim). Zatim se ranio (ranjen je) žestokom ranom, pa je tražio žurno smrt, pa je stavio željezo svoga mača u zemlju, a njegovu oštricu među svoje dvije sise, zatim se ponio (natovario, navalio) na njega (na mač, ili: na nju - na oštricu) pa je bio svoju osobu (sam sebe, pa se ubio)." Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, kod toga (tj. tom prilikom, tada):

"Zaista čovjek zaista radi rad (posao) stanovnika (pripadnika) raja u (onome) što se pokazuje ljudima (tj. radi posao rajskih ljudi, posao za denet kako se čini ljudima, prema njihovom mišljenju, odnosno po njihovoj ocjeni), a on je (a taj čovjek je) od stanovnika Vatre. A zaista (neki drugi) čovjek zaista radi rad (posao) stanovnika Vatre u (onome) što se pokazuje ljudima, a on je od stanovnika raja."

(Naravno da to nije redovno tako, nego oba navedena slučaja mnogo puta ili više puta se dešavaju, više puta se dese.)

GLAVA

podstrekivanja na bacanje (tj. na gađanje - a to znači: na vježbanje u gađanju) i govora Allaha, uzvišen je: "I pripravite za njih koliko možete od snage i od užeta konja (da) zastrašite s njim neprijatelja Allaha (Allahovoga neprijatelja) i vašega neprijatelja....".

PRIČAO JE NAMA Abdullah, sin Meslemeta, pričao nam je Hatim, sin Ismaila, od Jezida, sina Ebu Ubejda, rekao je: čuo sam Selemeta, sina Ekve'a, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Prošao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, pokraj nekolicine (ljudi) iz Eslema (plemena koji) se nadmeću u gađanju (tj. koji se bore i natječu u gađanju strijelicama), pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Gađajte (doslovno: Bacajte strijelice), sinovi Ismaila, pa zaista (ili: jer zaista) vaš otac bio je strijelac (gađalac, bacač strijelica, tj. dobro je gađao vaš praotac Ismail a.s.). Gađajte, a ja sam sinovima omsice (ove strane, tih, tj. a ja podržavam ove, ovu grupu)." Pa se sustegla jedna (od te) dvije grupe sa svojim rukama (tj. spustila je ruke - a to znači digla je ruke u znak da predaju borbu u gađanju). Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Šta je vama (pa da) nećete gađati (nećete da se natječete u gađanju)?" Rekli su: "Kako (da) gađamo, a ti si sa njima?!" Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "Gađajte, pa ja sam sa vama, svakim (od) vas (tj. ja sam sa svima vama, uz obje stranke, grupe)."

PRIČAO NAM JE Ebu Nuajm, pričao nam je Abdurrahman, sin Gasila, od Hamzeta, sina Ebu Usejda, od njegovoga oca, rekao je: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (na) dan Bedra kada smo se poredali za Kurejševiče i (oni) se poredali za nas (u bojne redove, u borbene linije):

"Kada se približe (prikuče) vama, pa na vas je sa strijelicama (da ih gađate)."

GLAVA

igre (zabave) sa kopljima (ili: bodežima, jer riječ "harbetun - hirabun" znači kratko koplje) i sličnim njima (drugim oružjima).

PRIČAO NAM JE Ibrahim, sin Musa-a, rekao je: izvijestio nas je Hišam od Mamera, od Zuhrije, od Ibnulmusejjeba, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Dok se Abesinci igraju kod Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, uniđe (uđe) Umer, pa pade k pijesku (uze pijesak), pa posu njih s njim (baci se s tim pijeskom na njih). Pa je rekao:

"Pusti (Ostavi na miru) njih, o Umere!" A povećao je Alija: Pričao nam je Abdurrezak, izvijestio nas je Mamer: u Bogomolji.

(To jest: Abesinci se igraju u Bogomolji. U stvari igrali su se sa kopljima, bodežima. To je rečeno na drugom mjestu. Ovdje u ovom pričanju ovoga hadisa nije spomenuto s čime su se igrali.)

GLAVA

štita (zaklona) i (GLAVA onoga) ko se zaštićava sa štitom svoga druga.

PRIČAO NAM JE Ahmed, sin Muhameda, izvijestio nas je Abdullah, izvijestio nas je Evzajja od Ishaka, sina Abdullaha sina Ebu Talhata, od Enesa, sina Malika, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Bio je Ebu Talhate (običaja da) se zaštićuje sa Vjerovijesnikom, pomilovao ga Allah i spasio, sa jednim štitom (tj. zaklanjali su se, čuvali su se sa jednim štitom obojica). A bio je Ebu Talhate lijepoga bacanja (tj. gađanja, dobro je gađao). Pa je bio, kada je bacio (kada bi bacio strijelicu Ebu Talhate), nadvisio se (tj. bio bi se nadvisio, nadnio preko, iznad štita) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, pa gleda (posmatra) k mjestu njegove strijele.

PRIČAO NAM JE Seid, sin Ufejra, pričao nam je Jakub, sin Abdurrahmana, od Ebu Hazima, od Sehla, rekao je:

Pošto se razbila (tj. Pošto je razbijena) kaciga Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, na njegovoj glavi, i okrvavilo se njegovo lice i razbio se njegov sjekutić (zub), i zavraćase se Alija sa vodom u štitu (tj. izmjenjivao se, naizmjenično je donosio vodu u štitu), a praše Fatima njega (a Fatima ga je prala). Pa pošto je vidjela da krv povećava na vodi mnoštvo (mnogobrojnost, tj. da krv još više teče kada se pere i zaustavlja vodom), upravlja je (pokušaj) k (jednoj) hasuri (rogozini), pa je spalila nju i prilijepila (privila, previla) na njegovu ranu, pa se presjekla (prestala teći) krv.

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, pričao nam je Sufjan od Amra, od Zuhrije, od Malika, sina Evsa sina Hadesana, od Umera, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Bila su imanja Nedirovića od (onoga) što je zaplijenio (tj. dao kao ratni plijen) Allah na Svoga poslanika (tj. Svome poslaniku), pomilovao ga Allah i spasio, od (onoga) što se nisu žurili (utrkiivali, tj. zatrudili) muslimani na njemu (zbog njega, toga ratnoga plijena) sa konjima, a ni sa devama, pa su bila (ta imanja) za poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, naročito (specijalno, tj. samo njemu su pripala). I trošaše (trošio je, davaše, davao je) na svoju porodicu trošak svoje godine (tj. opskrbu za svoju porodicu za godinu od tih imanja). Zatim je učinio (ono) što je ostalo (preko opskrbe za godinu njegovoj porodici - ostatak je učinio, odredio) u (za) oružje i konje (koji su kao ratna) oprema u (na) putu Allaha.

PRIČAO NAM JE Museded, pričao nam je Jahja od Sufjana, rekao je: pričao mi je Sad, sin Ibrahima, od Abdullaha, sina Šeddada, od Alije. Pričao nam je Kabisate, pričao nam je Sufjan od Sada, sina Ibrahima, rekao je: pričao mi je Abdullah, sin Šeddada, rekao je: čuo sam Aliju, bio zadovoljan Allah od njega, (da) govori:

Nisam vidio Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) žrtvuje (ijednom) čovjeku poslije Sada. Čuo sam ga (da) govori:

"Baci (strijelicu na neprijatelja, tj. Gađaj), tvoja žrtva je moj otac i moja majka!"

(To je rekao Sadu. Tj. za te žrtvujem svoga oca i svoju majku zbog tvoje borbenosti. Ili: "Baci, tvoj otkup je moj otac i moja majka!" To jest: "Gađaj, dao bi za te svoga oca i svoju majku!" To je izraz najvećeg priznanja. Taj izraz nije se izrekao, kako veli Alija r.a., od strane Muhameda a.s. nijednome čovjeku osim Sa'da, sina Ebu Vakkasa. Samo se dakle, njemu ta počast ukazala i to kod gađanja neprijatelja, zbog gađanja, pa je i to dokaz vrijednosti i vrline gađanja.)

GLAVA

štitova (od same kože).

PRIČAO NAM JE Ismail, rekao je: pričao mi je Ibnu Vehb, rekao je Amr: pričao mi je Ebulesved od Urveta, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, rekla je:

Unišao je na mene (tj. Ušao je meni) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, a kod mene su dvije djevojke, pjevaju njih dvije sa pjesmom (tj. pjevaju pjesmu) Buasa (tj. pjesmu o borbi na prostoru oko tvrđave Buas), pa je legao na postelju i okrenuo je svoje lice. Pa je unišao (ušao) Ebu Bekr pa je galamom spriječio mene (ili: potjerao mene što se tu pjeva) i rekao je:

"Svirala đavola (satane zar da svira) kod poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio?!" Pa se okrenuo na njega (njemu) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao:

"Pusti njih dvije (na miru)!" Pa pošto je zanemario (njih počevši neki poslovni razgovor, ili neki posao), gurnula sam njih dvije pa su izašle njih dvije. Rekla je: A bio je (taj dan) dan praznika (bajrama) igraju se Crnci sa štitovima i bodežima (kopljima), pa ili sam pitala poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, ili je i (on sam od sebe) rekao:

"Želiš (li da) gledaš?" Pa je rekla: "Da." Pa je uspravio (tj. postavio) mene iza sebe, moj obraz je na njegovom obrazu, (i) govori: "Uzmite, o Erfidovići (tj. Nastavite igru - Igrajte se)!"

(Po nekima Sudan znači Abesinci, a nadimak Erfidovići imaju po nekom pradjedu.)

Te kada sam se dosadila (Kad mi je dosadilo, tj. nadovoljila, zadovoljila gledanja te igre), rekao je: "Dosta ti je?" Rekla sam: "Da." Rekao je: "Pa idi (odlazi)."

Rekao je Ahmed od Ibnu Vehba: Pa pošto je zanemario.....

(To je još jedno pričanje u kojem se prenosi takav izraz. Međutim ima jedno pričanje po kojem se je upotrijebio ovakav izraz: "Fe lemma amile" - Pa pošto je radio, tj. počeo nešto da radi - gurnula sam njih dvije pa su izašle.)

GLAVA

kajasa (kajiša) za sablju (za mač na kojima se nosi i za koje se svežu sablje, mačevi) i (GLAVA) vješanja sablje za vrat (na vrat).

PRIČAO NAM JE Sulejman, sin Harba, pričao nam je Hammad, sin Zejda, od Sabita, od Enesa, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Bio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, najljepši čovjek (doslovno: najljepši od svih ljudi), i najhrabriji čovjek. I zaista već su se uplašili stanovnici Medine (jedne) noći, pa su izašli prema glasu (koji je oglašavao opasnost), pa je izašao (tj. vraćao se već) u susret njima Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, a već je tražio čistoću vijesti (tj. a već je provjerio, ustanovio vijest). I on je na konju Ebu Talhata golom (nema sedla na konju), i u (tj. na) njegovom vratu (je) mač (sablja) i on govori:

"Niste se plašili! Niste se plašili!" (Tj. "Ne plašite se! Ne plašite se!") Zatim je rekao: "Našli smo ga morem (kao more)." Ili je rekao: "Zaista on (je) zaista (kao) more."

GLAVA

nakita (ukrasa) sabalja (sablji, mačeva).

PRIČAO NAM JE Ahmed, sin Muhameda, izvijestio nas je Abdullah, izvijestio nas je Evzajia, rekao je: čuo sam Sulejmana, sina Habiba, rekao je: čuo sam Ebu Umameta (da) govori:

Zaista već su osvojili osvajanja (tj. izvojevali su pobjede neki) ljudi (koji su bili takvi da) nije bio nakit njihovih sabalja (mačeva) zlato, a ni srebro, bio je njihov nakit samo žile (iz vrata deve), i olovo i željezo.

(Riječ "alabijju" prvenstveno znači žile, živci - dva živca - na strani vrata deve, na svakoj strani vrata po jedan živac, žila. Neki komentatori kažu da ta riječ znači neučinjene, sirove kože. Neki kažu da ta riječ znači i neku vrstu olova, kalejskog olova. Neki kažu da znači kositar, kalaj. Najviše se smatra da ta riječ znači vratne žile deve koje su razrezavali i njima ukrašavali, ili omotavali sablje, mačeve pri dnu i pri vrhu oštrice.)

GLAVA

(onoga) ko je objesio svoj mač (sablju) za stablo u (na) putovanju kod popodnevnog spavanja (podnevnoga odmaranja).

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije, rekao je: pričao mi je Sinan, sin Ebu Sinana, Duelija i Ebu Selemete, sin Abdurrahmana, da je Džabir, sin Abdullaha, bio zadovoljan Allah od njih dvojice (s njima), izvijestio da je on vojevao (ratovao skupa) sa poslanikom Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, prema Nedždu. Pa pošto se vratio poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, vratio se sa njim (skupa i on). Pa je stigao njih podnevni san (tj. zatekao ih je podnevni odmor u kojem se obično i spava dok ne popusti najveća žega, vrućina koja vlada u pola dana - stigao ih je podnevni san) u (jednoj) dolini mnogoga trnja (gdje ima mnogo trnja). Pa je odsjeo poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, i razišli su se ljudi (da) traže hlada u stabala (pod stablima toga trnja, šiblja). Pa je odsjeo poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pod (jednim velikim) trnom (bagremom) i objesio je za njega svoj mač (svoju sablju). I

zaspali smo (jedan) san (jedno spavanje), pa kad poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, zove nas, i kadli je kod njega (kad kod njega jedan) Beduin, pa je rekao:

"Zaista ovaj je sebi izvukao na mene moj mač (moju sablju), a ja sam spavač (tj. a ja sam spavao), pa sam se probudio, a on je u njegovoj ruci go (bez korica, ili: sjajan, ili: oštar), pa je rekao: "Ko će spriječiti tebe od mene?" Pa sam rekao: "Allah." Tri puta (je ponovio pitanje i dobio je isti odgovor taj Beduin). I nije kaznio njega (Beduina Muhamed a.s.), i sjeo je.

GLAVA

oblačenja kacige (šljema).

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Meslemeta, pričao nam je Abdulaziz, sin Ebu Hazima, od svoga oca, od Sehla, bio zadovoljan Allah od njega, da se on pitao (bio upitan) o rani Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (na) dan Uhuda, pa je rekao:

Ranilo se (tj. Bilo je ranjeno) lice Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, i razbio se je njegov sjekutić (zub) i smrvila se je kaciga na njegovoj glavi. Pa je bila Fatima - na nju spas (ili: mir)! - (počela je da) pere krv (sa njegovih rana), a Alija, bio zadovoljan Allah od njega (s njim), drži. Pa pošto je vidjela da krv ne povećava (ništa drugo) osim mnoštvo (tj. ne prestaje krv da ističe, teče), uzela je (jednu) hasuru pa je spalila nju, dok je postala lug, zatim je prilijepila (privila) nju (odnosno njega - lug), pa se prihvatila (tj. prestala je, zaustavila se) krv.

GLAVA

(onoga) ko nije vidio razbijanja oružja kod smrti (tj. ko ne smatra da treba razbiti, slupati oružje kada umre vlasnik toga oružja da se s njim zakopa skupa, ili da se s njim više niko ne služi poslije njega, kako su to činili pagani, idolopoklonici).

PRIČAO NAM JE Amr, sin Abbasa, pričao nam je Abdurahman od Sufjana, od Ebu Ishaka, od Amra, sina Harisa, rekao je:

Nije ostavio Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (nikakve druge ostavine, ostavštine) osim svoje oružje, i (jednu) bijelu mazgu i (jednu) zemlju u Hajberu (što) je učinio nju milostinjom.

(Dakle ostavio je oružje i nije rekao da se poslije njegove smrti njegovo oružje porazbija, uništi.)

GLAVA

razilaženja ljudi od vođe kod podnevnoga spavanja (sna) i traženja hlada u (tj. pod) stablima.

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije, pričao nam je Sinan, sin Ebu Sinana, i Ebu Selemeta da je Džabir izvijestio njega.

PRIČAO NAM JE Musa, sin Ismaila, pričao nam je Ibrahim, sin Sada, izvijestio nas je Ibnu Šihab od Sinana, sina Ebu Sinana, Duelije da je Džabir, sin Abdullaha, bio zadovoljan Allah od njih dvojice (s njima), izvijestio njega da je on vojevao sa Vjerovijesnikom, pomilovao ga Allah i spasio, pa je stigao njih podnevni san (spavanje) u (jednoj) dolini mnogoga trnja (šiblja, šume - tropskog trnja). Pa su se razišli ljudi u trnje (da) traže hlada u (pod) stablima. Pa je odsjeo

Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, pod (jedno) stablo pa je objesio za (na) njega svoj mač, zatim je zaspao. Pa se probudio, a kod njega je (jedan) čovjek, a on ne opaža za njega (on ga ne opaža). Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zaista ovaj je sebi izvukao moj mač pa je rekao: "Ko će spriječiti tebe?" Rekao sam: "Allah." Pa je stavio u korice mač. Pa eto on je to, sjedač (to je on sjedi, eno ga sjedi, sjeo je). Zatim nije kaznio njega (nije ga kaznio).

GLAVA

(onoga) što se reklo o kopljima (velikim kopljima).

A spominje se od Ibnu Umera, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Učinila se je moja opskrba pod hladom (sjenom) moga koplja, u učinilo se je poniženje i prezrivo na (onoga) ko se protivio (ko se protivi) mojoj zapovjedi (ili: mojoj stvari)."

(Ovaj hadis je zabilježio imami Ahmed u svome musnedu i to kao dio jednoga duljeg hadisa.)

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, izvijestio nas je Malik od Ebu Nadra, slobodnjaka Umera, sina Ubejdulaha, od Nafia, slobodnjaka Ebu Katadeta Ensarije, od Ebu Katadeta, bio zadovoljan Allah od njega, da je on bio sa poslanikom Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (na Hudejbiji). Te kada je bio u nekom (dijelu) puta Meke, ostao je ozada (iza) sa (nekim) svojim drugovima hodočasnički odjevenim, a on je hodočasnički neodjeven. Pa je vidio (jednog) divljeg magarca, pa se ispravio na svome konju (ili: na svoga konja). Pa je pitao (molio) svoje drugove da dohvate (dodaju) njemu njegov bič, pa nisu htjeli. Pa je pitao (molio) njih (za) svoje koplje, pa (i to) nisu htjeli. Pa je uzeo njega (Pa ga je sam uzeo), zatim je bio žestok (tj. žestoko je navalio) na magarca pa je ubio njega (pa ga je ubio). Pa je jeo od njega (od toga ulovljenoga magarca) neki (dio) drugova Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, a nije htio neki (dio, tj. a neki nisu htjeli jesti). Pa pošto su stigli poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pitali su ga o tome. Rekao je:

"Ono (To) je samo (jedna) hrana (što) je nahranio vas Allah (s njom)."

A od Zejda, sina Eslema, od Ata-a, sina Jesara, od Ebu Katadeta o (ovome) divljem magarcu je (pripovjedan hadis) kao hadis Ebu Nadra, rekao je (prema ovome drugom pripovijedanju):

"Da li je sa vama od njegovoga mesa (ikakva) stvar (tj. imalo - Je li ostalo išta mesa od tog magarca)?"

GLAVA

(onoga) što se reklo o oklopu Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, i košulji u ratu.

A rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "Što se tiče Halida, pa već je sebi zadržao svoje oklope u (na) putu Allaha (vječno, tj. uvakufio ih je, dao ih je u zakladu)."

PRIČAO JE MENI Muhamed, sin Musena-a, priča nam je Abdulvehhab, priča nam je Halid od Ikrimeta, od Ibnu Abasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice (s njima dvojicom), rekao je: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, a on je u kupoli (šatora ili neke kućice):

"Moj Bože! Zaista ja se zaklinjem Tvojim ugovorom i Tvojim obećanjem (da nam pomogneš u ovoj borbi). Moj Bože! Ako si htio (tj. Ako hoćeš), nećeš se obožavati poslije danas (poslije današnjeg dana)." Pa je uzeo Ebu Bekr za njegovu ruku pa je rekao: "Dosta ti je (tj. Dosta - Prestani), o poslaniče Allaha! Pa već si pretjerao (ili: već si dugotrajan bio u obraćanju) na svoga Gospoda (svome Gospodaru)." A on je (bio) u oklopu. Pa je izašao, a on govori:

"Poraziće se skupina (od neprijatelja) i okrenuće stražnjice (leđa). Nego Čas (Sudnji dan) je njihovo obećanje, a Čas je užasniji i gorči."

A rekao je Vuhejb: Pričao nam je Halid (da je na) dan Bedra (to Muhamed a.s. govorio što je navedeno).

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Kesira, izvijestio nas je Sufjan od Aameša, od Ibrahima, od Esveda, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, rekla je:

Preminuo je (Umro je) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, a njegov oklop je založen kod (jednoga) Židova za trideset saova od ječma (sa'ova ječma). A rekao je Jala: Pričao nam je Aameš: oklop od željeza..... A rekao je Mualla: Pričao nam je Abdulvahid, pričao nam je Aameš i rekao je: založio je njemu (jedan) oklop od željeza.....

PRIČAO NAM JE Musa, sin Ismaila, pričao nam je Vuhejb, pričao nam je Ibnu Tavus od svoga oca, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Primjer škrtoga i milodarivaoca (i onog koji daje) je (kao) primjer dvojice ljudi (što) su na njima dvojici dva plašta od željeza, već su se prisilile (tj. prislonile) ruke njih dvojice ka ključnicama (kostima pod vratom) njih dvojice, pa kad god zamisli (tj. poduzme) milodarivalac sa svojom milostinjom (tj. kad god dadne, da milostinju), rasprostrani se na njemu (plašt) do (te mjere da) zbríše njegov trag (vukući se za njim, jer se toliko rasprostrani i poveća). A kad god zamisli škrt za milostinju, stegne se (skupi se) svaki kolut (svaka karika od plašta) k svome drugu (nosiocu) i pritisne se na njega, i skupe (privuku) se njegove dvije ruke k njegovim ključnicama."

Pa je čuo Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori: "Pa se trudi da rasprostrani njega (plašt), pa neće (da) se rasprostrani."

GLAVA

plašta (ogrtača) u (na) putovanju i (u) ratu.

("Džubbetun" je ogrtač, haljina koja se oblači na odjelo i ima široke i dugačke rukave. Radi kratkoće u prevodu prevodi se sa izrazom ogrtač, odnosno plašt.)

PRIČAO NAM JE Musa, sin Ismaila, pričao nam je Abdulvahid, pričao nam je Aameš od Ebu Duha-a Muslima, on je sin Subejha, od Mesruka, rekao je: pričao mi je Mugirete, sin Šubeta, rekao je:

Otišao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, radi svoje nužde, zatim je došao (vratio se). Pa sam sreo njega sa vodom, a na njemu sirijski plašt. Pa je izaprao usta, i ulio je vodu u nos, i oprao je svoje lice, pa je otišao (tj. počeo je da) izvadi (vadi) svoje dvije ruke iz svoja dva

rukava, pa su bila njih dva tijesna, pa je izvadio njih dvije odozdo, pa je oprao njih dvije (ruke), i potrao je svoju glavu i na svoje dvije mestve (cipele izvršio je tranje, potiranje).

GLAVA

svile u ratu.

PRIČAO NAM JE Ahmed, sin Mikdama, pričao nam je Halid, sin Harisa, pričao nam je Seid od Katadeta da je Enes pričao njima da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, dopustio Abdurrahmanu, sinu Avfa, i Zubejru (da se oblače) u košulju od svile od (tj. zbog) šuge (što) je bila u njih dvojice.

PRIČAO NAM JE Ebul-Velid, pričao nam je Hemmam od Katadeta, od Enesa. Pričao nam je Muhamed, sin Sinana, pričao nam je Hemmam od Katadeta, od Enesa, bio zadovoljan Allah od njega, da su se Abdurrahman, sin Avfa, i Zubejr tužili (žalili njih dva) k Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, - misli (da su se žalili na) vaši (uši u kosi glave) - pa je dopustio njima dvojici (da se odijevaju) u svilu, pa sam vidio njega (odijelo od svile) na njima dvojici u (jednoj) vojni (ratnom pohodu).

PRIČAO NAM JE Museded, pričao nam je Jahja od Šubeta, rekao je: izvijestio me Katadete da je Enes pričao njima, rekao je:

Dopuštao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, Abdurrahmanu, sinu Avfa, i Zubejru, sinu Avvama, u svilu (tj. u vezi oblačenja svile, u vezi odijevanja u svilu).

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Beššara, pričao nam je Gunder, pričao nam je Šubete, rekao je: čuo sam Katadeta od Enesa, rekao je:

Dopuštao je - ili: Dopuštalo se je - zbog šuge (češe, češanja) s njima dvojicom (što je bila, tj. koju su njih dvojica imali).

GLAVA

(onoga) što se spominje o nožu (o upotrebi noža).

PRIČAO NAM JE Abdul-Aziz, sin Abdullaha, pričao mi je Ibrahim, sin Sada, od Ibnu Šihaba, od Džafera, sina Amra sina Umejjeta, od njegovoga oca, rekao je:

Vidio sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) jede od plečke (tj. jede meso plečku od ovce), odsijeca sebi od nje. Zatim se pozvao k molitvi, pa je klanjao, a nije se očistio (ponovno, tj. nije uzimao abdesta ponovno zbog jedenja).

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije i povećao je:

.... pa je bacio nož (kojim je odsijecao meso od plečke).....

GLAVA

(onoga) što se reklo o borbi Vizantinaca (tj. o vrijednosti borbe i ratovanja protiv Vizantinaca).

PRIČAO MI JE Ishak, sin Jezida, Dimaškija, pričao nam je Jahja, sin Hamzeta, rekao je: pričao mi je Sevr, sin Jezida, od Halida, sina Ma'dana da je Umejr, sin Esveda, Ansija pričao njemu da je on došao Ubadetu, sinu Samita, a on je odsjedač (tj. a on je odsjeo) u (tj. na) obali Himsa, i on je u (jednoj) zgradi svojoj i sa njim je Ummu Haram. Rekao je Umejr: Pa je pričala nama Ummu Haram da je ona čula Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Prva vojska od moje sljedbe (što) će vojevati morem (po moru takvi su da) su već prouzrokovali (sebi raj, ili: učinili su, tj. učiniće s tim takvo djelo zbog kojega će zaslužiti raj)." Rekla je Ummu Haram: Rekla sam: "O poslaniče Allaha! Ja sam (tj. Jesam li ja) u (među) njima?" Rekao je: "Ti si u njima (među njima)." Zatim je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Prva vojska od moje sljedbe (što) će vojevati (na) grad vizantijskoga cara su (takvi ljudi da je) oprošteno njima." Pa sam rekla: "Ja sam u (među) njima, o poslaniče Allaha?" Rekao je: "Ne."

GLAVA

borbe (protiv) Židova.

PRIČAO NAM JE Ishak, sin Muhameda, Fervija, pričao nam je Malik od Nafi-a, od Abdullaha, sina Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Borićete se (sa) Židovima (tj. protiv njih tako) da će se sakriti jedan (od) njih iza kamena pa će (kamen) reći: "O robe (slugo) Allaha, ovo je (jedan) Židov iza mene, pa ubij ga."

PRIČAO NAM JE Ishak, sin Ibrahima, izvijestio nas je Džerir od Umareta, sina Ka'ka'a, od Ebu Zurata, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, od poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Neće ustati (tj. Neće nastupiti, neće biti) Čas (tj. čas propasti i smaka ovoga svijeta; ili: čas sudnjega dana i onoga svijeta, drugoga svijeta, tj. Neće biti sudnji dan prije nego) da se borite sa Židovima (tako) da će reći kamen (što) je iza njega Židov: "O muslimane, ovo je (jedan) Židov iza mene, pa ubij ga."

(Određeni član uz riječ Jehud može da znači samo jednu grupu Židova, jednu određenu grupu. Istina određeni član ima nekad i značenje riječi "kullu": svaki. Međutim u ovakvim hadisima je umjესnije da se članu dadne prvo značenje, značenje koje ima smisao da označi jednu vrstu, grupu kao cjelinu od jednoga roda, kvaliteta. Sada će doći odmah iza ovoga hadisa drugi hadis koji govori i o borbi protiv Turaka. Međutim, niko objektivan i razuman ne može reći da kroz vjekove mnogi Turci nisu učinili vrlo mnogo za Islam; i da su bili mnogi dobri muslimani među Turcima, to niko ne može poreći i odricati. I kad nisu svi Turci jednaki, tako nisu ni svi Židovi zli. Kur'an kaže: "Lejsu sevaen.....: Nisu jednaki" (svi sljedbenici knjige - Biblije u koju se na prvom mjestu ubraja Tevrat koji slijede Židovi).)

GLAVA

borbe (protiv) Turaka.

(U vezi riječi "Etturku" - koja je prevedena sa Turci - Ajnija navodi razna tumačenja i nagađanja o značenju te riječi i koji se narod pod tim izrazom ima smatrati i shvatiti. Ta tumačenja se neće navoditi. Kastalanija ta tumačenja ne spominje niti uopće u vezi toga daje kakvo objašnjenje, a to je uzeto u obzir da on smatra da se ta riječ ima shvatiti da znači Turci. Bar na ovome mjestu svoga komentara Kastalanija nikakvoga objašnjenja ne daje uz ovu riječ. Zbog toga je ta riječ i prevedena kako je već rečeno. Ne znamo da li negdje na drugom mjestu svoga komentara Kastalanija daje kakvo objašnjenje. U svakom pojedinom slučaju je teško pregledavati i provjeravati tako opširne komentare kao što je komentar Kastalanije.)

PRIČAO NAM JE Ebu Numan, pričao nam je Džerir, sin Hazima, rekao je: čuo sam Hasena (da) govori: pričao nam je Amr, sin Tagliba, rekao je: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zaista od znakova Časa (Smaka svijeta, sudnjeg dana) je da se borite (tj. da ćete se boriti) sa (jednim) ljudima (tj. protiv ljudi koji će biti takvi da) će obuvati sebi obuće dlake (od dlake, kose). I zaista od znakova Časa je da ćete se boriti sa ljudima (tj. protiv ljudi) širokih lica, kao da su njihova lica štitovi oklopljeni kožom (tj. lica su im okrugla i debela kao da im je koža na koži slično kao u štita na kojem se nalazi još i koža - bublastih lica)."

PRIČAO NAM JE Seid, sin Muhameda, pričao nam je Jakub (rekao je): pričao nam je moj otac od Saliha, od Aaredža, rekao je: rekao je Ebu Hurejrete, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Neće ustati (tj. nastati) Čas do (da) se borite sa Turcima (tj. Neće biti sudnji dan prije nego prođe vrijeme da se borite protiv Turaka, dok se ne budete borili protiv Turaka), malih očiju, crvenih lica, ravnih (plosnatih i kratkih) noseva, kao da su njihova lica štitovi, oklopljeni kožom. I neće ustati (nastati) Čas do (da) se borite (dok se ne budete borili) sa ljudima (što su takvi da) su njihove obuće dlaka (kosa)."

GLAVA

borbe (onih) koji se obuvaju dlakom (tj. uzimaju, prave sebi obuću od dlake, kose).

(Ovo se tumači na razne načine. Jedni čak kažu da se, možda, i o tom radi da će imati toliko duge kose na glavi pa će stajati po njoj. Doslovno je značenje bez obzira na tumačenja: GLAVA borbe (protiv onih) koji se obuvaju dlakom.)

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, pričao nam je Sufjan, rekao je Zuhrija od Seida, sina Musejeba, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Neće ustati (biti) Čas (smak svijeta, sudnji dan) do (da) se borite protiv ljudi (takvih da) su njihove obuće dlaka. I neće ustati (biti) Čas do (da) se borite protiv ljudi (takvih) kao da su njihova lica štitovi, oklopljeni kožom."

("Tirakun" je koža obuće, pa "atreka" ili "tarreka" obući u kožu, tj. obložiti, oklopiti kožom.)

Rekao je Sufjan: A povećao je u njemu (u pričanju ovoga hadisa) Ebu Zinad od Aaredža, od Ebu Hurejreta (jedno) predanje (u kojem se još kaže ovo): "... malih očiju, plosnih (pljosnatih) noseva, kao da su njihova lica štitovi oklopljeni kožom."

GLAVA

(onoga) ko je redao (postavljao u redove) svoje drugove kod poraza, i sišao (sjašio) od (sa) svoje jahaće životinje i tražio je pomoć (od Uzvišenoga Boga).

PRIČAO NAM JE Amr, sin Halida, Harranija, pričao nam je Zuhejr, pričao nam je Ebu Ishak, rekao je: čuo sam Bera-a, a pitao je njega (jedan) čovjek:

"Da li ste bili pobjegli, o Ebu Umarete, (na) dan Hunejna?" - rekao je: "Ne tako mi Allaha, nije okrenuo leđa (tj. nije pobjegao) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, a ali ono (stavr je bila u tom da) su izašli mladići njegovih drugova i laki (od) njih (koji su bili u takvom stanju da su) otkriveni (a to znači bez šljemova i oklopa), nije sa oružjem (bio nijedan od njih), pa su došli (tj. naišli na) ljude strijelce, skupinu Hevazina i Nasrovića, nije skoro (da) padne njima (na zemlju nijedna) strjelica (tj. svaka im pogađa cilj), pa su gađali njih (sa strjelicama jakim) gađanjem, nisu skoro (da) pogriješe (tj. skoro da nisu promašili nijednom strjelicom). Pa su se okrenuli (ti muslimani koji su upali u tu zasjedu onako nespremni - okrenuli su nazad) tamo k Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, a on je na svojoj bijeloj mazgi, i njegov stričević (sin od strica) Ebu Sufjan, sin Harisa sina Abdulmuttaliba, vodi s njim (ili: vodi njega, tj. vodi mazgu za uzdu, povodac). Pa je sišao (sjašio) i tražio je pomoć (od Uzvišenoga Boga), zatim je rekao:

"Ja sam vjerovijesnik (Božiji), nema laži! Ja sam sin (tj. unuk) Abdulmuttaliba." Zatim je poredao svoje drugove (u borbene redove, u borbenu liniju radi nastavljanja borbe)."

GLAVA

molitve na idolopoklonike za poraz i potres (njihov). (Tj. molitve da budu poraženi i uzdrmani neprijatelji.)

PRIČAO NAM JE Ibrahim, sin Musa-a, izvijestio nas je 'Isa, pričao nam je Hišam od Muhameda, od Abideta, od Alije, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Pošto je bio dan stranaka (saveznika protiv muslimana), rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Napunio Allah njihove kuće i njihove grobove vatrom! Zaposlili su nas (tj. zabavili, pomeli, smeli su nas) od najsrednje molitve (pa smo se je sjetili tek) kada je zašlo Sunce."

PRIČAO NAM JE Kabisate, pričao nam je Sufjan od Ibnu Zekvana, od Aaredža, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Bio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (jedno vrijeme uobičajio da) moli u usrdnosti (tj. u usrdnoj molitvi, ili: u klanjanju - da moli Boga ovako):

"Moj Bože! Spasi Selemeta, sina Hišama. Moj Bože! Spasi Velida, sina Velida. Moj Bože! Spasi Ajjaša, sina Ebu Rebiata. Moj Bože! Spasi ubrojane u slabe (nemoćne) od vjernika. Moj Bože! Pojačaj Tvoje (Svoje) gaženje na (pleme) Mudar. Moj Bože! Godine kao godine Jusufa (Jusufove, tj. Gladne godine im dadni, daj)."

PRIČAO NAM JE Ahmed, sin Muhameda, izvijestio nas je Abdullah, izvijestio nas je Ismail, sin Ebu Halida, da je on čuo Abdullaha, sina Ebu Evfa-a, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, (da) govori:

Molio je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (na) dan stranaka na idolopoklonike (protiv njih je molio) pa je rekao:

"Moj Bože! Spuštaču Knjige, (Ti koji si) brzoga računa (obračuna), moj Bože, porazi stranke (koje su se udružile protiv muslimana), moj Bože, porazi ih i potresi ih (uzdrmaj ih)."

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Ebu Šejbeta, pričao nam je Džafer, sin Avna, pričao nam je Sufjan od Ebu Ishaka, od Amra, sina Mejmuna, od Abdullaha, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Bio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (običaj da) klanja u hladu (sjenci) Kabe. Pa je rekao (jednom prilikom) Ebu Džehl i (neki) ljudi iz Kurejša (plemena) - a zaklala se je (kao žrtva kipovima jedna) žrtvena životinja (u stvari: deva) u (jednoj) strani (kraju) Meke - (rekli su: "Dajte košuljicu ploda iz maternice zaklane životinje.") Pa su poslali. Pa su došli (noseći neki dio) od njezine košuljice i bacili su ga na njega (na Muhameda a.s.). Pa je došla Fatima pa je bacila (zbacila, skinula) njega od (tj. sa) njega. Pa je rekao:

"Moj Bože! Na Tebe sa Kurejšom (da se obračunaš, tj. Drži Kurejševiče)! Na Tebe je sa Kurejšom! Na Tebe je sa Kurejšom! Zbog Ebu Džehla, sina Hišama, i Utbeta, sina Rebiata, i Šejbeta, sina Rebiata, i Velida, sina Utbeta, i Ubejja, sina Halefa, i Ukbeta, sina Ebu Muajta (drži ih)!"

(Ili: "Za Ebu Džehla, i Utbeta, i Šejbeta, i Velida, i Ubejja i Ukbeta drži!" Tj. "Njih naročito drži! Na njih Ti se osobito žalim.")

Rekao je Abdullah (Mesudov): Pa zaista već sam vidio njih u bunaru Bedra pobijene. Rekao je Ebu Ishak: A zaboravio sam sedmoga. A rekao je Jusuf, sin Ishaka, od Ebu Ishaka: Umejete, sin Halefa. A rekao je Šubete: Umejete ili Ubejj. A zdravo (tj. ispravno) je Umejete (da je bio sedmi u toj grupi).

PRIČAO NAM JE Sulejman, sin Harba, pričao nam je Hammad od Ejjuba, od Ibnu Ebu Mulejketa, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, da su (izvjesni) Židovi unišili na (tj. u posjetu) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, pa su rekli:

"Smrt na te!" Pa sam proklinjala njih, pa je rekao: "Šta je tebi?" Rekla sam: "A zar nisi čuo šta su rekli?" Rekao je: "Pa nisi čula šta sam rekao: "I na vas."

(Pozdrav pravi glasi ovako: "Esselamu alejke (ili: alejkum)! Mir (ili Spas) na te (ili na vas)!" A oni su mjesto "Esselamu" rekli "Essamu" ispuštajući "l" u "Esselamu". To je namjerno bilo jer "samun" i "esseamu" znači smrt. Kod izgovaranja pozdrava na brzinu mislili su da to Muhamed a.s. neće ni primjetiti. On je primjetio i shvatio i kao odgovor na pozdrav njima rekao samo "Ve alejkum: I na

vas!", misleći pri tom i na vas ono što ste vi meni rekli, tj. i na vas smrt. Nije im, dakle, odgovorio uobičajenim načinom "Ve alejkumusselam". To Aiša r.a. nije primjetila, pa je zato bio navedeni razgovor.)

GLAVA:

Da li će upućivati musliman pristalice (prethodne Božije) knjige (Biblije u propise Islama) ili poučavati njih (zadnju Božiju) knjigu (Kur'an)?

(O ovome među islamskim učenjacima postoje razna mišljenja.)

PRIČAO NAM JE Ishak, izvijestio nas je Jakub, sin Ibrahima, pričao nam je bratić Ibnu Šihaba od svoga strica (amidže), rekao je: izvijestio me Ubejdulah, sin Abdullaha sina Utbeta sina Mesuda, da je Abdullah, sina Abbasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, izvijestio njega da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pisao ka vizantijskom caru i rekao je:

"..... pa ako se okreneš, pa zaista na tebe je grijeh sijača (usjeva, tj. poljoprivrednika)."

GLAVA

molbe (molitve) za idolopoklonike sa pravopućem (da ih obdari, dariva Uzvišeni Bog) zato (da) se složili (sastavi sa) njima (tj. zato da bi ih privukao na svoju stranu).

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb, pričao nam je Ebu Zinad da je Abdurrahman rekao: rekao je Ebu Hurejrete, bio zadovoljan Allah od njega:

Došao je Tufejl, sin Amra, Desija (Devsović) i njegovi drugovi na (tj. u posjetu) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, pa su rekli:

"O poslaniče Allaha! Zaista (pleme) Devs je griješno (nepokorno) i nije htjelo (tj. neće da ide pravim putem), pa moli Allaha na njega (tj. protiv njega - plemena Devsa da pošalje i dadne kakvu kaznu)." Pa se reklo (tj. Pa je neko rekao i dobacio): "Propao (tj. Uništen bio) Devs!" Rekao je (Muhamed a.s.):

"Moj Bože! Uputi Devs (pleme na pravi put), i dođi s njima (tj. i dovedi ih u Islam)!"

GLAVA

poziva (pozivanja u Islam) Židova i kršćanina (kršćana), i (šta je to) što se s njima bori na njemu (tj. i zbog čega se bori s njima - protiv njih), i šta je pisao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, k perzijskom caru (vladaru) i vizantijskom caru i (GLAVA) poziva prije borbe.

PRIČAO NAM JE Alija, sin Dža'da, izvijestio nas je Šubete od Katadeta, rekao je: čuo sam Enesa, bio zadovoljan Allah od njega, (da) govori:

Pošto je htio Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, da piše k Vizantincima, reklo se njemu: "Zaista oni neće čitati knjige (tj. ne čitaju nijednoga pisma drukčije poslanoga) osim (tako) da bude zapečaćeno (pečatom - štambiljem, žigom)." Pa je uzeo prsten - pečat od srebra (sebi, tj. dao je sebi napraviti pečat u obliku prstena). Pa kao da ja (i sad) gledam k njegovoj bjelini u (tj. na) njegovoj ruci. I isklesao je u njemu: "Muhamed poslanik Allaha."

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, pričao nam je Lejs, rekao je: pričao mi je Ukajl od Ibnu Šihaba, rekao je: izvijestio je mene Ubejdulah, sin Abdullaha sina Utbeta, da je Abdullah, sin Abbasa izvijestio njega da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, poslao sa svojom knjigom (tj. pismom Abdullaha, sina Huzafeta, Sehmovića) k perzijskom caru, pa je zapovjedio njemu da dadne (da da) njega (pismo) k velikašu Bahrejna (da) dadne njega velikaš Bahrejna k perzijskom caru (čiji je vazal i bio velikaš, upravljač Bahrejna tada). Pa pošto je pročitao njega perzijski car, poderao je njega (poderao ga je - to pismo). Pa mislim (doslovno: mislio sam) da je Seid, sin Musejjeba, rekao:

Pa je molio na njih (tj. proklinjao je njih) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, da se pocijepaju (oni, tj. da i oni budu pocijepani, poderani) svakim cijepanjem.

(Upotpunio se treći dio, a slijedi ga četvrti dio, njegov početak je GLAVA pozivanja Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, k Islamu i vjerovijesništvu itd.)